

Na temelju članka članak 5. stavak 5. alineja 13. Zakona o vatrogastvu ("Narodne novine", br. 125/19.) glavni vatrogasni zapovjednik, donosi

PRAVILNIK

o pravilima vatrogasne službe

I. OPĆE ODREDBE

Osobine i upotreba pravila vatrogasne službe

Članak 1.

(1) Pravilima vatrogasne službe (u daljnjem tekstu: pravila) uređuju se prava i dužnosti operativnih vatrogaskinja i vatrogasaca (u daljnjem tekstu: vatrogasci) tijekom obavljanja vatrogasne službe kao dobrovoljnih i profesionalnih vatrogasaca, pravila vladanja i ponašanja vatrogasaca prilikom obavljanja vatrogasne službe i djelovanja u vatrogasnim organizacijama, red u vatrogasnim objektima, načela za izvođenje vatrogasnih intervencija, uzbunjivanje vatrogasaca, vatrogasne službe, vatrogasne formacije, vatrogasnih događaja i vatrogasnih pogreba.

(2) Pravila utvrđene ovim pravilnikom smisleno se upotrebljavaju i vrijede također za druge skupine vatrogasaca, članica i članova (u daljnjem tekstu: članovi) dobrovoljnih vatrogasnih organizacija koji nemaju položaj operativnog vatrogasca te zaposlenike u vatrogasnim organizacijama koji obavljaju za vatrogasnu službu pomoćne ili prateće pravne, materijalne, financijske, tehničke i druge poslove.

(3) Ova pravila se također koriste kod školovanja i osposobljavanja vatrogasaca, sudjelovanje na međunarodnim aktivnostima, na vatrogasnim takmičenjima i javnim priredbama te u drugim aktivnostima pri čemu se njihova upotreba smisleno prilagođava propisima na osnovi kojih se takve aktivnosti odvijaju.

(4) Ova pravila uređuju zajednička pitanja obavljanja vatrogasne službe za dobrovoljne i profesionalne vatrogasce a sukladno s ovim pravilima za pojedina pitanja djelovanja dobrovoljnih vatrogasaca glavni vatrogasni zapovjednik može donijeti posebna pravila.

Članak 2.

Upoznavanje s pravilima

(1) U ovim pravilima uporabljeni izraz vatrogasac, zapovjednik i drugi napisan u muškom rodu se upotrebljavaju kao neutralni za muški i ženski rod.

(2) S ovim pravilima moraju se upoznati vatrogasci kod učlanjenja u vatrogasnu organizaciju ili kod početka rada u vatrogasnoj postrojbi te ih upotrebljavati cijelo vrijeme obavljanja vatrogasne službe ili članstva u vatrogasnoj organizaciji.

Članak 3.

Definicija pojmova i izraza

Pojedini izrazi i pojmovi koji se rabe u ovom Pravilniku imaju slijedeće značenje:

1. **Vatrogasni rad** po ovim pravilima je obavljanje operativnih zadataka vatrogastva te drugih zadataka i aktivnosti u vatrogasnoj službi sukladno s formacijom vatrogasne postrojbe obzirom na sistematizaciju rada, propise te pravila vatrogasne struke i programom rada vatrogasne organizacije. Vatrogasni rad je također obavljanje rada i aktivnosti u organima vatrogasnih organizacija te djelovanje u športskim, kulturnim i drugim djelatnostima koje organiziraju ili izvode vatrogasne organizacije.
2. **Operativni zadatak vatrogastva** ili vatrogasni zadatak su gašenje i spašavanje kod požara, kod prometnih nesreća, prirodnih i industrijskih nesreća, zaštita i spašavanje osoba, imovine, okoliša i kulturnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, vatrogasna dežurstva te drugi opći zadaci za spašavanje uključujući i preventivne i operativne zadatke zaštite od požara.
3. **Vatrogasna služba** je javna služba kojom se obavlja vatrogasna djelatnost, a obavlja se profesionalno i dobrovoljno,
4. **Vatrogasna organizacija** su dobrovoljna vatrogasna društva i njihove postrojbe, javne vatrogasne postrojbe, profesionalne vatrogasne postrojbe u gospodarstvu, dobrovoljna vatrogasna društva u gospodarstvu, vatrogasne zajednice svih razina,
5. **Vatrogasna služba** su dobrovoljne i javne vatrogasne postrojbe na području općine ili grada ili područja s određenim područjem odgovornosti ili područjem djelovanja te intervencijska vatrogasna postrojba koje obavljaju vatrogasnu djelatnost na osnovi javnih ovlasti i u skladu s vatrogasnim planom i koje održavaju stalnu pripravnosti, uvježbanost i osposobljenost za vatrogasnu intervenciju na području svoje odgovornosti.
6. **Vatrogasno zapovjedništvo** je izvršno operativno tijelo Hrvatske vatrogasne zajednice, vatrogasne zajednice županijske ili Grada Zagreba ili lokalne razine koje osiguravaju pripravnosti i vođenje vatrogasne službe te usklađivanje djelovanja vatrogasnih postrojbi na području države ili županije odnosno Grada Zagreba ili grada ili općine ili područja a vatrogasno zapovjedništvo vodi zapovjednik vatrogasne zajednice odnosno glavni vatrogasni zapovjednik.
7. **Formacija vatrogasne postrojbe** je s propisima i ovim pravilima definiran popis funkcionalnih vatrogasnih dužnosti s kojima se definiraju u vezi s vatrogasnim planom Grada Zagreba ili općine ili grada ili područja vrsta i veličina vatrogasne postrojbe.
8. **Vatrogasna postrojba** je javna vatrogasna postrojba, vatrogasna postrojba dobrovoljnog vatrogasnog društva, profesionalna vatrogasna postrojba u gospodarstvu, vatrogasna postrojba dobrovoljnog vatrogasnog društva u gospodarstvu, županijska vatrogasna postrojba i intervencijska vatrogasna postrojba, koje neposredno obavljaju vatrogasnu djelatnost u definiranom formacijskom sastavu na području za koje je osnovana odnosno zadužena i ispunjava druge uvjete određenih propisima.
9. **Taktička formacija** je brojčano određena skupina vatrogasaca koja s pripadajućom vatrogasnom tehnikom i opremom te zaštitnom i spasilačkom opremom samostalno i sigurno obavlja operativne zadatke vatrogastva u skladu s načelima vatrogasne struke, a taktička vatrogasna formacija se povezuje u više taktičke vatrogasne formacije.
10. **Posada vatrogasnog vozila** je određeni broj vatrogasaca koji je potreban da se pri obavljanju vatrogasne intervencije najbolje učinkovito iskoristi tehnička mogućnost i namjena vatrogasnog vozila za što je vatrogasno vozilo izrađeno.
11. **Vatrogasna patrola** je skupina operativnih vatrogasaca koji planski nadziru ili motre uvjete za požar ili uvjete za nastanak drugih opasnosti na određenom smjeru određenog područja.
12. **Dežurna operativna formacija** je skupina stalno prisutnih odnosno stalno dostupnih vatrogasaca kojih mora biti toliko koliko je potrebno za izvršnu operativnu sposobnost vatrogasne postrojbe. Operativna sposobnost vatrogasne postrojbe je sposobnost vatrogasne postrojbe koja gledano na broj i količinu te raspoloživost vatrogasne tehnike i opreme te zaštitne i spasilačke opreme omogućava obavljanje nužnih operativnih zadataka vatrogasne postrojbe. Stalno dostupni vatrogasci su oni koji su u pripravnosti kod kuće ili su dostupni s pomoću tehničkih sredstava.

- 13. Vatrogasni plan** je plan koji uređuje obavješćivanje, aktiviranje, djelovanje i vatrogasnu tehniku vatrogasnih postrojbi i sastavni je dio vatrogasnog plana državne, županijske, gradske, općinske ili područne razine koji mora biti dostavljen vatrogasnom operativnom centru odgovarajuće razine.
- 14. Aktiviranje** je postupak na osnovi kojeg se vatrogasci ili vatrogasne postrojbe što hitnije, organizirano, sigurno i učinkovito odvoze na zaprimljeni poziv za pomoć. Aktiviranje se izvodi po propisanim operativnim postupcima koji se izrađuju za državnu, županijsku i lokalnu razinu a sastavni su dio vatrogasnog plana odgovarajuće razine.
- 15. Vatrogasna intervencija** je skup mjera, radnji i postupaka koje provode vatrogasne snage u vremenu od zaprimljene dojave do povratka u vatrogasnu postaju, na temelju zaprimljene dojave ili zapovjedi nadležnog vatrogasnog zapovjednika, zbog nastalog izvanrednog događaja u skladu s propisima, planovima i pravilima vatrogasne struke.
- 16. Vatrogasna zaštitna i spasilačka oprema** je oprema za osobnu i skupnu zaštitu vatrogasaca kod izvođenja operativnih zadataka vatrogastva. Vatrogasna spasilačka oprema je svako oruđe, naprava ili sredstvo koje je napravljeno ili prilagođeno za namjenu da se koristi za izvođenje operativnih zadataka vatrogastva. Vatrogasna zaštitna i spasilačka oprema mora biti u skladu s odgovarajućim standardima za takvu vrstu opreme. Vatrogasci ju mogu prilagoditi za obavljanje svoje djelatnosti ako se time ne smanjuje sigurnost i ugrožavanje zdravlja pri njenoj uporabi.
- 17. Operativni vatrogasac** je osoba koja profesionalno ili dobrovoljno obavlja operativne zadatke vatrogastva i stručno je osposobljena za te zadatke, ispunjava propisane psihofizičke i zdravstvene zahtjeve te druge uvjete.
- 18. Profesionalni vatrogasac** je fizička osoba zaposlena, odnosno raspoređena na radno mjesto na temelju ustrojstvenih akata u javnoj vatrogasnoj postrojbi, profesionalnoj vatrogasnoj postrojbi u gospodarstvu, dobrovoljnom vatrogasnom društvu, vatrogasnoj zajednici općine, grada, područja, županije, Grada Zagreba, Hrvatskoj vatrogasnoj zajednici ili drugoj pravnoj osobi, a udovoljava uvjetima Zakona o vatrogastvu i propisa donesenih na temelju njega za obavljanje poslova profesionalnog vatrogasca.
- 19. Nošenje vatrogasne odore, oznaka zvanja i funkcionalne oznake** kod obavljanja vatrogasnog posla vatrogasci nose propisanu odoru, oznaka zvanja i funkcionalne oznake. Odoru, oznaka zvanja i funkcionalne oznake nose također članovi dobrovoljnih vatrogasnih organizacija koji ne djeluju u operativnim vatrogasnim postrojbama. Profesionalni vatrogasci koji obavljaju vatrogasnu djelatnost u postrojbi dobrovoljnog vatrogasnog društva nose odore, oznaka zvanja i funkcionalne oznake dobrovoljnih vatrogasaca. Odore, oznaka zvanja i funkcionalne oznake profesionalnih vatrogasaca nose profesionalni vatrogasci u javnim vatrogasnim postrojbama, profesionalnim vatrogasnim postrojbama u gospodarstvu, intervencijskim vatrogasnim postrojbama, vatrogasnoj zajednici na državnoj, županijskoj i lokalnoj razini sukladno posebnom propisu koji propisuje profesionalna radna mjesta u vatrogasnim zajednicama, uključujući i vatrogasne postrojbe na aerodromima. Odore, oznaka zvanja i funkcionalne oznake profesionalnih vatrogasaca mogu nositi također profesionalni neoperativni vatrogasci utvrđeni posebnim propisom. Uvjeti za stjecanje vatrogasnih zvanja, oznake vatrogasnih zvanja, funkcionalne oznake radnog mjesta, promaknuće i napredovanje kroz vatrogasna zvanja, jedinstveni oblik i kroj odore pripadnika vatrogasnih postrojbi utvrđuje se posebnim propisom. Vatrogasac koji nosi vatrogasnu odoru s oznakama zvanja i funkcionalnim oznakama predstavlja vatrogasnu organizaciju, zato mora voditi brigu o svom izgledu i primjerenom vladanju sukladno kodeksu etike dobrovoljnih odnosno profesionalnih vatrogasaca. Operativni vatrogasci moraju biti za vrijeme vatrogasne službe uređeni tako da im brada, kosa, nokti i drugi dodaci ne ometaju ili ugrožavaju kod upotrebe osobne ili skupne zaštitne opreme odnosno da ne ugrožavaju njihovu sigurnost kod obavljanja vatrogasne službe.

- 20. Oznaka zvanja** označavaju položaj vatrogasaca u hijerarhiji članova vatrogasne organizacije. Oznaka zvanja označava stupanj skupne osposobljenosti vatrogasca s obzirom na njegovu opću izobrazbu, stručnu osposobljenost, duljinu staža u vatrogastvu, te sposobnosti u hijerarhiji vatrogasne organizacije.
- 21. Funkcionalna oznaka** označava određena dužnost ili funkcija u hijerarhiji dobrovoljne vatrogasne organizacije odnosno kod profesionalnih vatrogasaca radno mjesto i posebno radno mjesto profesionalnog vatrogasca s posebnim ovlastima i odgovornostima. Funkcionalna oznaka označava položaj vatrogasca u vatrogasnoj organizaciji u pogledu njegove funkcionalne ili organizacijske dužnosti.
- 22. Vatrogasna iskaznica** papir (kartica) s propisanim podacima i slikom imaoca iskaznice, s kojom dobrovoljni ili profesionalni vatrogasac dokazuje članstvo ili zaposlenost u vatrogasnoj organizaciji odnosno dokazuje svoj identitet.
- 23. Zastavu** ima svaka vatrogasna organizacija kojoj je oblik određen u statutu ili aktu o osnivanju.

II. PONAŠANJE, ODNOSI, PRAVA I DUŽNOSTI, POZDRAVLJANJE TE ZAPOVIJEDANJE

a) Ponašanje i odnosi

Članak 4.

Svečana izjava i opća načela

(1) Svaki član operativne vatrogasne postrojbe kod ulaska u operativnu vatrogasnu postrojbu potpiše na upriličenoj svečanosti pristupnu izjavu koja glasi: „(ime i prezime), izjavljujem da ću kao član vatrogasne postrojbe vatrogasnu službu obavljati savjesno i požrtvovno.“

(2) Jedna osoba može biti član samo u jednoj operativnoj vatrogasnoj postrojbi ovisno gdje ima prijavljeno prebivalište ili boravište a koje je obuhvaćeno područjem djelovanja ili području odgovornosti te postrojbe.

(3) Nakon potpisivanja izjave iz stavka 1. ovog članka novom članu vatrogasne postrojbe se izdaje vatrogasna iskaznica čiji izgled i sadržaj se nalazi u prilogu 1. ovog Pravilnika i sastavni je dio istog.

(4) Vatrogasci kod obavljanja vatrogasne službe i radu u vatrogasnoj organizaciji poštuju temeljne tradicije hrvatskog vatrogastva, prijateljstva, solidarnost, pomoć drugome u nesreći, briga za podređene, hrabrost, odlučnost, nesebičnost i požrtvovnost te žive i rade pošteno, odgovorno i u skladu s općim moralnim načelima.

(5) Vatrogasci između sebe i s drugim osobama komuniciraju otvoreno, uljudno, strpljivo s poštovanjem i u skladu s opće prihvaćenim moralnim načelima.

(6) Vatrogasci izražavaju kod obavljanja vatrogasne službe poštovanje i povjerenje u kolegu i ojačavaju prijateljstvo u vatrogasnoj organizaciji, sprečavaju bilo koju netrpeljivost ili nejednakost u vatrogastvu glede na spol, rasu, vjersku ili političko opredjeljenje odnosno bilo koja druga osobno uvjerenje.

(7) U vatrogasnoj organizaciji vlada načelo jednake dostupnosti svim položajima i zadacima za sve vatrogasce koji ispunjavaju zahtijevane uvjete ne gledajući na spol ili bilo koje osobno uvjerenje.

Članak 5.

Nepolitičko djelovanje i zabrana širenja netolerancije

(1) Vatrogasci u vatrogasnim odorama ne mogu biti na političkim skupovima, te se kao vatrogasci ne opredjeljuju o političkom uvjerenju i političkim stavovima te odbacuju političko djelovanje u vatrogasnim organizacijama i vatrogasnim domovima.

(2) Vatrogasci odbijaju upotrebu vatrogasne i spasilačke opreme kod održavanja političkih aktivnosti ili promocija i djelovanja političkih stranaka.

(3) Nespojivo s temeljnim načelima vatrogastva i časti vatrogasaca je postupanje vatrogasaca u odori ili kao vatrogasac kad upotrebljavaju zaštitnu i spasilačku opremu na demonstracijama, zborovima ili drugim aktivnostima s kojima se izražava netolerancija ili neprijateljstvo naspram nekih skupina ljudi odnosno promicanja bilo kakvih aktivnosti i pojava, koje su zasnovane na netrpeljivosti u pogledu nacionalnosti, rase, i drugih osobnih uvjerenja.

(4) Nespojivo s temeljnim načelima vatrogastva je također nastupanje vatrogasaca i upotreba vatrogasne zaštitne i spasilačke opreme pri sprečavanju demonstracija, štrajkova i sličnih događanja u kojima skupina državljana izražava protest zbog aktualnih političkih, socijalnih ili drugih općih društvenih pitanja, ali ne i za provedbu zaštite, spašavanja i pomoći kod otklanjanju posljedica takvih pojava koje ugrožavaju sigurnost državljana ili imovine.

Članak 6.

Zabrana uznemiravanja, ponižavanja ili uvreda

(1) Bilo koje spolno uznemiravanje, drugo uznemiravanje ili maltretiranje je zabranjeno, neprihvatljivo i nepoželjno.

(2) Vatrogasci imaju pravo, da su u svakom radnom okruženju ili kod vatrogasnog posla zaštićeni od uznemiravanja svake vrste i maltretiranja.

(3) Kod uznemiravanja i maltretiranja su također dužni zaštititi kolege i druge osobe ne gledajući na položaj prijestupnika ili žrtve.

(4) Vatrogasci imaju pravo na primjerenu i neposrednu zaštitu kod obavljanja vatrogasnog posla, ako je ugroženo njihovo dostojanstvo a o izloženosti neželjenom ponašanju dužni su izvijestiti nadređenog.

(5) Vatrogasci si uzimaju za pravo da spriječe svako ponašanje koje narušava njihovo dostojanstvo ili dostojanstvo osobe s kojom se susreću kod obavljanja vatrogasne djelatnosti.

(6) Neprimjereno je nastupanje vatrogasaca ili uporaba vatrogasne odore ili oznaka na način i u aktivnostima s kojima se ponižava ili vrijeđa vatrogasac ili obavljanje vatrogasnog posla.

b) Prava i dužnosti i odgovornost vatrogasca

Članak 7.

(1) Pri obavljanju operativnih vatrogasnih zadataka imaju vatrogasci naročiti slijedeća prava:

- da slobodno uđu odnosno izađu iz operativne vatrogasne postrojbe, ako su dobrovoljni vatrogasci;
- da se stručno i psihofizički osposobljavaju, vježbaju i polažu zahtijevane ili propisane ispite odnosno druge provjere u skladu s dužnosti koju obavlja u vatrogasnoj organizaciji;
- da upotrebljavaju propisanu osobnu i skupnu zaštitnu vatrogasnu opremu;
- da zahtijevaju dodatna pojašnjenja ili naputke za izvršenje primljenog zadatka;
- da odbiju izvršenje zaprimljenog zadatka s kojim bi učinio kazneno djelo odnosno s kojim bi neposredno ugrozio svoju sigurnost ili sigurnost kolega te drugih osoba u skladu s zakonom i ovim pravilima;
- na poštovanje osobnosti, dostojanstva i jednakog postupanja pri obavljanju vatrogasne službe ne gledajući na bilo koja osobna uvjerenja;
- da predlažu radnje i aktivnosti neposredno nadređenom s kojima se poboljšava rad, učinkovitost i racionalnost rada vatrogasne postrojbe kod obavljanja operativnih vatrogasnih zadataka;
- na liječnički pregled, zdravstveno, mirovinsko i invalidsko osiguranje te osiguranje od nezgode za slučaj smrti, ozljede ili bolesti kod obavljanja vatrogasne službe te i drugih prava u skladu s propisima;
- na plaću, nadoknade i ostalo sukladno propisima;
- da prime nagradu, pohvalu, odlikovanje ili drugo priznanje za svoj doprinos razvoju vatrogastva odnosno hrabrog pothvata;

(2) Kod obavljanja operativnih vatrogasnih zadataka vatrogasci imaju posebno slijedeće dužnosti:

- izvršavati povjerene mu dužnosti u skladu s propisima i ovim pravilima, sposobnostima, uvježbanosti te pravilima vatrogasne struke također u najtežim situacijama, osim ako nije neposredno ugroženo njihovo zdravlje ili život;
- dosljedno poštivati načelo nadređenosti u vatrogasnoj postrojbi te obvezno izvršavanje primljenih naredbi;
- bezuvjetno poštivanje radne discipline, točno, pravilno i pravovremeno izvršavanje vatrogasnih zadataka u skladu s ovim pravilima i pravilima vatrogasne struke;
- brinuti se za vlastito stručno i psihofizičko osposobljavanje te uvježbanost i obavljati psihofizičke testove, provjeru tjelesne pripravnosti te znanja u skladu s propisima;
- izvješćivati nadređene o svim događajima i stanjima koji bi mogli ugroziti sigurnost i zdravlje kolege ili drugu osobu;
- koristiti i pažljivo čuvati osobnu i skupnu vatrogasnu zaštitnu i spasilačku opremu;
- poštivati naputke za osiguranje sigurnosti i zdravlja na radu te kod obavljanja vatrogasnog posla s takvom pažnjom da se s tim osigura svoj život i zdravlje te život i zdravlje kolege i drugih osoba;
- jačati kolegijalne odnose u vatrogasnoj organizaciji te međusobnu pomoć;
- poštovati osobnost i dostojanstvo svakog pojedinca u vatrogasnoj organizaciji i izvan nje, njegova prava i temeljne slobode u skladu s Ustavom i zakonom;
- osiguravati ugled vatrogasne organizacije i vatrogasne službe;
- obavljati druge zadatke određene programima vatrogasne organizacije te zaštite od prirodnih i drugih nesreća.

(3) Vatrogasci preuzimaju odgovornost za obavljanje operativnih zadataka vatrogastva i vatrogasnog posla te preuzimaju utemeljenu kritiku i poslušati primjedbe manjkavosti, popraviti te poboljšati svoj rad i učinkovitost vatrogasne postrojbe kojoj pripada.

c) Pozdravljanje

Članak 8.

Vatrogasni pozdrav

(1) Vatrogasci se u odori između sebe pozdravljaju s vatrogasnim pozdravom i imenuju po zvanju i funkciji.

(2) Vatrogasac s nižim zvanjem je dužan pozdraviti vatrogasca koji ima više zvanje. Vatrogasac s višim zvanjem je dužan pozdraviti vatrogasca koji ima višu funkciju ili položaj.

(3) Vatrogasac s višim zvanjem ili višom funkcijom je dužan otpozdravit, a vatrogasci s jednakim zvanjem ili funkcija se istovremeno pozdravljaju.

(4) Ako su vatrogasci u odori izvan vlastite vatrogasne postrojbe, moraju pozdraviti s vatrogasnim pozdravom himnu Republike Hrvatske, himnu druge države, himnu Europske unije, vatrogasnu himnu, predsjednika Republike Hrvatske, predsjednika Sabora Republike Hrvatske, predsjednika Vlade Republike Hrvatske, predsjednika Ustavnog suda Republike Hrvatske i Pučkog pravobranitelja te ministre u Vladi Republike Hrvatske.

(5) Vatrogasci s vatrogasnim pozdravom pozdravljaju također vatrogasne postrojbe i zastave u mimohodu, uniformirane pripadnike drugih snaga za zaštitu, spašavanje i pomoć, policiju i Hrvatsku vojsku, predstavnike vlasti kada nastupaju ili rade u odori kao vatrogasci.

(6) Vatrogasci se pozdravljaju s dignutom desnom rukom tako da se ispruženim prstima ruke dodiruje slijepočnica.

Članak 9.

Pozdravljanje stjegonoše

(1) Stjegonoše sa zastavom u vatrogasnoj postrojbi ili izvan nje na mjestu pozdravljanja na zapovijed za pozdrav, nagne zastavu na svojoj desnoj strani za 45 stupnjeva.

(2) Kod kretanja stjegonoše pozdravljaju tako da zastavu nagnu naprijed pod kutom od 45 stupnjeva, donji dio stijega (štapa) prolazi mimo njegove desne noge.

Članak 10.

Pozdravljanje s vatrogasnom postrojbom

(1) Vatrogasne postrojbe pozdravljaju tako da su vatrogasci u položaju „POZOR“ a zapovijedajući izvan postrojbe te pozdravljaju vatrogasnim pozdravom. Vatrogasna postrojba pozdravlja dok se ne završi sviranje himne, predaja prijavka, ili mimohod vatrogasne postrojbe odnosno dok pozdravljena osoba ne izvrši smotru vatrogasne postrojbe. Ako je vatrogasna postrojba u kretanju, pozdravlja samo zapovijedajući koji je izvan postrojbe, vatrogasci su u formacijskom položaju te se okrenu prema pozdravljanoj osobi.

(2) Ako dođe predsjednik vatrogasne organizacije odnosno vatrogasni zapovjednik koji je viši po funkciji ili položaju, tijekom nastave ili drugih osposobljavanja vatrogasne postrojbe u učionici ili drugom prostoru, sudionici ustanu bez zapovijedi, instruktor zatim predaje prijavak.

(3) Kada vatrogasna postrojba trenira na poligonu kod obilaska predsjednika vatrogasne organizacije odnosno vatrogasnog zapovjednika koji je viši po funkciji ili položaju, vatrogasci ne pozdravljaju i nastavljaju s osposobljavanjem, a instruktor predaje prijavak. Ako vatrogasna postrojba na poligonu kod osposobljavanja ili vježbanja se odmara, kod obilaska vatrogasci ustanu bez zapovijedi, a instruktor predaje prijavak.

Članak 11.

Pozdravljanje vatrogasnih postrojbi

(1) Vatrogasna postrojba pozdravlja:

- himnu Republike Hrvatske ili himnu druge države, himnu Europske unije ili vatrogasnu himnu;
- dolazak ili dizanje zastave Republike Hrvatske ili zastave Europske unije odnosno zastave drugih država koje organiziraju sudjelovanje na organiziranim priredbama ili aktivnostima;
- dolazak ili dizanje vatrogasne zastave;
- dolazak vatrogasnog stijega (barjaka);
- predsjednika Republike Hrvatske, predsjednika Sabora Republike Hrvatske, predsjednika Republike Hrvatske, predsjednika Ustavnog suda Republike Hrvatske, i pučkog pravobranitelja;
- ministra unutarnjih poslova;
- najvišeg predstavnika vatrogasne organizacije;
- pri vatrogasnom pogrebu.

(2) Vatrogasna postrojba ne pozdravlja kod intervencije, kod vježbe ili osposobljavanja i ako je u vozilu.

d) Zapovijedanje (zapovijed)

Članak 12.

Nadležnost za zapovijedanje i vatrogasni zapovjednik

(1) Pravo zapovijedanja ima glavni vatrogasni zapovjednik, njegov zamjenik i njegovi ponoćnici, županijski vatrogasni zapovjednik odnosno zapovjednik Grada Zagreba, njihovi zamjenici i pomoćnici, zapovjednik intervencijske vatrogasne postrojbe i njegov zamjenik, gradski, područni odnosno općinski vatrogasni zapovjednici i njihovi zamjenici, zapovjednik postrojbe i njegov zamjenik, zapovjednik smjene, zapovjednik ispostave i postaje, zapovjednik odjeljenja, voditelj vatrogasne grupe i vatrogasci s posebnim ovlastima i odgovornostima koje je ovlastio zapovjednik ili voditelj vatrogasne intervencije. Svi koji imaju pravo zapovijedati su nadređeni.

(2) Zapovjednik vatrogasne postrojbe je nadređeni vatrogasac koji vodi operativni dio vatrogasne postrojbe i ima pravo zapovijedati vatrogasnom postrojbom odnosno pojedinačno ili većim formacijskim sastavom vatrogasne postrojbe. Brine se za stručni rad vatrogasne postrojbe.

Vatrogasni zapovjednik izvodi funkciju zapovijedanja po načelu nadređenosti (jednog starješine) tako da sa svakim formacijskim sastavom zapovijeda samo jedan njemu podređeni vatrogasni zapovjednik.

(3) Svaki vatrogasac u vatrogasnoj postrojbi ili formacijskom sastavu mora znati komu je nadređen. Svaki vatrogasac ima samo jednog neposredno nadređenog. Svaki vatrogasni zapovjednik mora znati tko mu je nadređen i tko mu je podređen, te tko ga zamjenjuje, ako ne može zapovijedati podređenom postrojbom zbog opravdanih razloga.

(4) Nadređeni i podređeni međusobno si izražavaju poštovanje i međusobno povjerenje.

(5) Zapovijedanje u vatrogasnoj postrojbi provode vatrogasni zapovjednici slijedećih formacijskih sastava:

- zapovjednik vatrogasne postrojbe;
- zamjenik zapovjednika vatrogasne postrojbe
- zapovjednik smjene;
- zapovjednik postaje;
- zapovjednik ispostave;
- zapovjednik vatrogasnog odjeljenja;
- voditelj vatrogasne grupe;

(6) Zapovijedanje na području županije u kojoj sudjeluju vatrogasne formacije vatrogasnih postrojbi iz dvije ili više općina i/ili gradova i/ili područja provodi županijski vatrogasni zapovjednik ili njegov zamjenik.

(7) Zapovijedanje na području dviju ili više županija u kojoj sudjeluju vatrogasne formacije vatrogasnih postrojbi iz dvije ili više općina i/ili gradova i/ili područja provodi glavni vatrogasni zapovjednik ili njegov zamjenik ili pomoćnice glavnog vatrogasnog zapovjednika.

(8) Vatrogasni zapovjednici formacijskih sastava iz prethodnih stavaka su si međusobno u razmjeru nadređeni i podređeni te od tuda potječu njihovo zapovijedanje.

Članak 13.

Prava i dužnosti vatrogasnog zapovjednika

(1) Zapovjednik vatrogasne postrojbe ima kod vođenja vatrogasne postrojbe prava i dužnosti u skladu s Zakonom o vatrogastvu, statutom vatrogasne organizacije i ovim pravilima.

(2) Zapovjednik vatrogasne postrojbe je ovlašten da:

- brine i odgovara za operativnu pripravnost vatrogasne postrojbe;
- organizira i nadzire osposobljenost, uvježbanost i pripravnost vatrogasne postrojbe te brine da njeni pripadnici obavljaju zdravstveni pregled te druge propisane ispite ili provjeravanja;
- brine o ispravnosti vatrogasne zaštitne i spasilačke opreme;
- brine se o disciplini, nadzire izvođenje zadataka i naredbi te zahtjeva zakonito, stručno, pravilno i pravovremeno izvođenje vatrogasnih zadataka;
- osigurava vježbe, planira osposobljavanje, dežurstva, pripravljenost, izvješća i prezentacije rada u vatrogasnoj postrojbi;

- zapovijeda vatrogasnom postrojbom na požaru, prirodnim i drugim nesrećama te drugim vatrogasnim intervencijama na vježbama, vatrogasnim takmičenjima i nastupima;
- nadzire rad svih zapovjednika i voditelja posebnih podređenih formacijskih sastava;
- brine za sigurnost i zdravlje na radu pripadnika vatrogasne postrojbe kod obavljanja vatrogasne službe;
- utvrđuje okolnosti u kojima je došlo do nesreće pripadnika vatrogasne postrojbe te prijavljuje nesreću odgovarajućem tijelu zbog utvrđivanja istine što je uzrokovalo stradavanje kod obavljanja vatrogasne službe;
- brine o poštivanju osobnosti, dostojanstva i jednak tretman vatrogasaca u vatrogasnoj službi;
- odgovara za izradu operativnih planova vatrogasne postrojbe, za izradu propisanih izvješća o vatrogasnim intervencijama te analize intervencije;
- odgovara za poboljšanje i dopunjavanje tehničke opremljenosti vatrogasne postrojbe u skladu s kategorizacijom i potrebama;
- omogućuje sudjelovanje s drugim vatrogasnim postrojbama na strukovno – tehničkom području vatrogastva;
- se u pograničnom području brine za suradnju s vatrogasnim postrojbama u susjednoj državi;
- se brine za uvježbavanje organizacijskih, tehničkih i drugih stručnih zadataka u vatrogasnoj postrojbi koje je odredilo vatrogasno zapovjedništvo;
- je odgovoran za upoznavanje pripadnika vatrogasne postrojbe s njihovim pravima i dužnostima te ovim pravilima.

(4) Svaka vatrogasna postrojba na svom području odgovornosti mora izraditi operativni plan vatrogasne intervencije za značajnije građevine na svom području odgovornosti (visoke stambene i poslovne građevine, javne građevine u kojima se okuplja više od 500 osoba, industrijski pogoni i slične građevine) koji ima tekstualni i grafički dio čiji sadržaj i izgled je propisan člankom 17. – 26. Pravilnika o planu zaštite od požara („NN“ 51/12.)

(3) Postupci izvršavanja pojedinih zadataka iz prethodnog stavka se mogu urediti posebnim aktom vatrogasne postrojbe.

(4) U odsutnosti zapovjednika vatrogasne postrojbe zamjenjuje ga njegov zamjenik, a temeljem ovlaštenja pojedina ovlasti iz stavka 2. ovog članka može prenijeti na svog zamjenika ili pomoćnika ako je predviđen u postrojbi.

Članak 14.

Izvršavanje zapovjedi i naredbe

(1) Zapovjednik vatrogasne postrojbe ili taktičke formacije u vatrogasnoj postrojbi zapovijeda i vođenje vatrogasnom postrojbom odnosno formacijskim sastavom vatrogasnih postrojbi obavlja s izdavanjem zapovijedi.

(2) Zapovijed izdaje zapovjednik vatrogasne postrojbe ili zapovjednik taktičke formacije, a naredba voditelj vatrogasne grupe u taktičkoj formaciji.

(3) Izvršavanje zapovijedi u vatrogasnoj postrojbi ili taktičkoj formaciji se osigurava s usmenim izdavanjem naredbi pojedincu ili grupi u vatrogasnoj postrojbi ili taktičkoj formaciji.

(4) Podređeni može zahtijevati od nadređenog dodatna pojašnjenja i uputstva da bi mogao razumjeti i izvršiti primljenu naredbu ili zapovijed.

(5) Podređeni protiv naredbe ili zapovijedi može prigovoriti te odbiti njegovo izvršenje ako nije osposobljen niti opremljen za izvršavanje naređene zapovijedi ili naredbe, sukladno propisima donesenih na temelju Zakona o vatrogastvu, jer bi bio ugrožen njegov život.

(6) Podređeni protiv primljene naredbe ili zapovijedi može prigovoriti i odbiti njegovo izvršenje također ako njemu podređeni vatrogasci u formacijskom sastavu nisu osposobljeni niti opremljeni za izvršenje izdane naredbe ili zapovijedi sukladno propisima donesenih na temelju Zakona o vatrogastvu, jer bi bio neposredno ugrožen njihov život.

(7) Podređeni može prigovoriti i odbiti izvršenje naredbe ili zapovijedi također ako bi s njegovim izvršenjem očito napravio kazneno djelo.

(8) Vatrogasni zapovjednici i pripadnici formacijskih sastava nisu vezani naredbama ili zapovijedima odnosno drugim zahtjevima koje su izdale neovlaštene osobe ili neovlaštena tijela izvan vatrogasne organizacije, a izvršavaju ih po vlastitoj diskrecionoj procjeni ako ocjene da su utemeljene i potrebne.

(9) Preporuke i odluke odgovarajućih tijela koja vode i usklađuju zaštitu, spašavanje i pomoć u nesrećama velikog opsega kod kojih sudjeluju također i vatrogasne postrojbe, se obično prenose vatrogasnom zapovjedniku koji je odgovoran za vođenje svih vatrogasnih postrojbi koje sudjeluju pri zaštiti, spašavanju i pomoći u konkretnoj nesreći.

Članak 15.

(1) Zapovijed je pravovaljan usmeni ili pismeni izražen zahtjev, uputa ili odluka za određeno ponašanje jedne ili više formacija vatrogasne postrojbe za izvršenje određenih operativnih vatrogasnih zadataka u određenom vremenu, objektu ili na određenom području.

Zapovijed mora obuhvaćati naročito:

- jasno određen zadatak jednom ili više formacijskih sastava vatrogasne postrojbe koje mora ova formacija izvršiti tako da podređeni vatrogasni zapovjednik razumije namjenu i opseg te naredbe te kako i s kojim mogućnostima zapovijed bude izvršen;
- sigurnosno upozorenje koje mora podređeni poštivati;
- način logističke i druge opskrbe pripadnika formacijskog sastava te vrijeme i mjesto promjene formacija ili timova te opreme.

(2) Zapovijed je kratka, nedvojbena, pravovremena i usmeno izrečen zahtjev za izvršenje određenog vatrogasnog zadatka ili zahtjeva kojeg treba izvršiti kao sastavnog dijela operativnog vatrogasnog zadatka.

Zapovijed mora sadržavati:

- naznaku kome je namijenjena (formaciji, pojedincu);
- naznaku zadatka, potrebne vatrogasne spasilačke opreme i vatrogasnih sredstava;
- sigurnosno upozorenje;

- po potrebi također način izvođenja zadatka, način upotrebe sredstava ili vatrogasne zaštitne opreme, logističke opskrbe te zamjene timova, odmora timova te drugih pitanja.

(3) S zapovijedi se vatrogasce razvrstava u skladu s ovim pravilima te vođenjem zasebne formacijske sastave u kretanju te pri izvođenju operativnih vatrogasnih zadataka.

Članak 16.

Neizvršavanje naredbi i zapovijedi

(1) Neizvršavanje ili nepoštivanje primljene naredbe ili zapovijedi smatra se teško kršenje ovih pravila i protiv prekršitelja se pokreće postupak za odgovornost sukladno Zakonu o vatrogastvu.

(2) Odbijanje ili neizvršavanje naredbe ili zapovijedi od strane podređenog vatrogasnog zapovjednika ili pojedinog vatrogasca pripadnika formacijskog sastava se navodi u izvješću o vatrogasnoj intervenciji odnosno o tome pismeno obavještava nadređeni u vatrogasnoj organizaciji.

Članak 17.

Zapovijedanje taktičkim sastavom

(1) Neposredna zapovijed taktičkim vatrogasnim sastavom ili vatrogascu u tom sastavu, može izdati samo zapovjednik taktičkog vatrogasnog sastava u kojoj je vatrogasac raspoređen.

(2) U iznimnim slučajevima kod vatrogasne intervencije kad je to potrebno zbog sprečavanja kaznenog dijela ili otklanjanja uvjeta koji neposredno ugrožavaju sigurnost vatrogasne postrojbe odnosno vatrogasne formacije ili života vatrogasaca na intervenciji, naredbu ili zapovijed toj vatrogasnoj postrojbi odnosno vatrogasnoj formaciji ili vatrogascu može izdati također drugi vatrogasni zapovjednik.

(3) Kod odsutnosti nadređenog i kad uvjeti tako zahtijevaju, preuzima zapovijedanjem nadređeni kojeg je ovlastio zapovjednik vatrogasne postrojbe odnosno voditelja smjene ili vatrogasca posebno osposobljen za vođenje određenih vatrogasnih intervencija a zapovijedajući u tom slučaju mora postupati u duhu nadređenog te u skladu s ovim pravilima i pravilima vatrogasne struke.

III. POSTROJAVANJE I VATROGASNE FORMACIJE

a) Vrste postrojavanja

Članak 18.

(1) Vatrogasci se postrojavaju:

- u vrstu postrojavanje odjeljenja;
- u dvovrsno (dvoredno) postrojavanje dva odjeljenja;
- u trovrsno (tri reda) postrojavanje tri odjeljenja;
- u kolonu po jedan (uređenje odjeljenja);
- u kolonu po dva (uređenje dva odjeljenja);
- u kolonu po četiri (vod sa četiri odjeljenja);

- linija u kolonu svih odjeljenja (uređivanje ešalone na prostoru priredbi);
- četveroredno (uređenje počasnog voda).

(2) Postrojavanje se izvodi s pojedinim vatrogascima ili vatrogasnim formacijama vatrogasnih postrojbi.

(3) Vatrogasci koji se postrojavaju moraju poštivati zapovijedi zapovjednika, koji ih postrojava.

b) Vatrogasna formacije

Članak 19.

(1) Vatrogasna postrojba mora biti hijerarhijski organizirana tako da je osigurano njeno učinkovito i sigurno djelovanje te racionalno vođenje i zapovijedanje postrojbom.

(2) Vatrogasna postrojba mora osigurati stalnu najnužniju operativnu pripravnost u vezi s njenim statusom te razvrstavanju prema kategoriji i vrsti vatrogasnih postrojbi.

(3) Dnevni raspored vatrogasne službe u vatrogasnoj postrojbi priprema i određuje zapovjednik vatrogasne postrojbe a raspored službe se vodi u posebnoj knjizi.

(4) Pravo zapovijedanja u vatrogasnoj postrojbi imaju nadređeni koji su u vatrogasnoj postrojbi razvrstani po zvanju i funkciji.

Članak 20.

(1) Osnovni taktički sastav (cjelina) je vatrogasna grupa koja je najmanja samostalna vatrogasna cjelina koju vatrogasna postrojba može imati za obavljanje operativnih vatrogasnih zadataka na svojem području odgovornosti ili području djelovanja.

(2) Najmanji broj timova u vatrogasnim formacijama je:

- vatrogasna grupa ima voditelja i dva ili jednog vatrogasca,
- vatrogasno odjeljenje ima zapovjednika i dvije odnosno tri vatrogasne grupe do osam vatrogasaca,
- vatrogasni vod ima zapovjednika te dva ili tri odjeljenja do dvadsetčetiri vatrogasaca,
- vatrogasna satnija ima zapovjednika te dva do tri voda do sedamdesetdva vatrogasaca,
- vatrogasni bojna ima zapovjednika te dvije do tri satnije do dvijestotinešesnaest vatrogasaca,
- vatrogasna brigada ima zapovjednika te dvije do tri bojne do šestotinačetrestosam vatrogasaca.

IV. VATROGASNI OBJEKTI

Vrsta vatrogasnih objekata

Članak 21.

(1) Vatrogasne postrojbe imaju za pohranu vatrogasne tehnike i opreme te zaštitne i spasilačke opreme za svoj rad:

- vatrogasne domove;
- vatrogasna spremišta;
- vježbalište, poligon za vježbe i druge objekte za vježbanje.

(2) Vatrogasni dom mora u pravilu imati:

- spremište;
- garažu;
- prostor za održavanje i popravljanje vatrogasne zaštitne i spasilačke opreme;
- učionicu;
- ured;
- pomoćne prostore te prostore za druge potrebe.

Članak 22.

Označavanje vatrogasnih objekata

(1) Na vatrogasnim objektima mora biti na vidnom mjestu natpis koji definira namjenu ili vrstu vatrogasnog objekta (vatrogasni dom, spremište ili drugo).

(2) Pored glavnog ulaza u vatrogasni objekt mora biti na vidnom mjestu ploča s imenom vatrogasne organizacije koja upravlja s vatrogasnim objektom.

(3) Vatrogasni objekt su u pravilu crvene i bijele vatrogasne boje s natpisom „VATROGASCI“ ili „193“.

Članak 23.

Red u vatrogasnom objektu

(1) U vatrogasnom objektu mora biti red koji osigurava dobar pregled nad vatrogasnom tehnikom i opremom te zaštitnom i spasilačkom opremom i nesmetan i brzi izlazak vatrogasaca s vatrogasnim vozilom na vatrogasnu intervenciju.

(2) U vatrogasnom objektu mora biti osigurano da je sva oprema, naprave i sredstva namijenjena za gašenje u vatrogasnom objektu, postavljena i održavana u skladu s propisima te uputama proizvođača.

(3) Izlaz iz vatrogasnih objekata mora biti održavan, očišćen i bez prepreka koje bi ometale izlaz vatrogasaca na vatrogasnu intervenciju.

(4) Ispred izlaza iz garaža nije dopušteno parkiranje, osim za namjenska vatrogasna vozila a izlaz iz garaža mora biti stalno održavan i bez prepreka (čišćenje snijega i slično).

Članak 24.

Kućni red

(1) Za svaki vatrogasni objekt mora biti napravljen kućni i požarni red te plan zaštite od požara i plan evakuacije, ako je propisano, s obzirom na veličinu i namjenu vatrogasnog objekta.

(2) Vatrogasna postrojba s obzirom na svoju veličinu i status te vrstu i veličinu vatrogasnog doma, u skladu s ovim pravilima, u kućnom redu detaljno određuje namjenu i uporabu pojedinih prostora u vatrogasnom domu, način održavanja kućnog reda te čistoće, održavanja pripravnosti, organiziranosti i djelovanja, unutarnje alarmiranje te prava i dužnosti vatrogasaca u vrijeme boravka u vatrogasnom domu.

(3) Vatrogasna organizacija za upravljanje vatrogasnim domom ili drugim vatrogasnim objektom određuje vatrogasca koji je odgovoran za objekt odnosno upravnika koji skrbi za poštivanje kućnog reda u vatrogasnom objektu.

(4) Požarni red, plan zaštite od požara i evakuacijski nacrt za vatrogasni objekt moraju biti izrađeni u skladu s propisima.

Članak 25.

Uređenost i ulaz u vatrogasni objekt

(1) Vatrogasni objekti su u pravilu namijenjeni djelovanju vatrogasaca pa svi prostori u vatrogasnom objektu moraju zato biti napravljeni za namijenjene potrebe rada vatrogasne postrojbe i za namjenu koja se u njima obavlja.

(2) U skladu s kućnim redom domar, zaduženi vatrogasac ili druga osoba može dozvoliti ulazak u vatrogasni objekt i nečlanovima odnosno upotrebu vatrogasnog objekta za javne priredbe, sastanke, predavanja i druge uglavnom lokalne javne potrebe.

(3) Za održavanje i zaštitu vatrogasnog objekta su odgovorni svi članovi vatrogasne organizacije u skladu s internim aktima vatrogasne organizacije.

V. OBLICI SURADNJA VATROGASNIH POSTROJBI

a) Vatrogasna služba

Članak 26.

(1) Osnovni oblik suradnje vatrogasnih organizacija na području lokalne samouprave ili udruženih jedinica lokalne samouprave (područja) je organizacija vatrogasne službe na svom području.

(2) Opseg i način organizacije i obavljanja vatrogasne službe na području općine, grada ili područja, određuje se procjenom ugroženosti i planom zaštite od požara sukladno Zakonu o zaštiti od požara te vatrogasnim planom općina, grada ili područja u skladu Zakonom o vatrogastvu, te mjerilima za ustroj, razvrstavanje, određivanja broja i vrste, područja odgovornosti, operativnog područja i područja djelovanja te operativno djelovanje vatrogasnih postrojbi.

(3) U vatrogasnom planu općine, grada ili područja moraju biti određene vatrogasne postrojbe i njihovi zadaci te područja odgovornosti i područja djelovanja za koje je dotična vatrogasna postrojba odgovorna.

(4) Vatrogasnim planom općine, grada ili područja mora biti određena središnja vatrogasna postrojba u skladu s razvrstavanjem vatrogasnih postrojbi.

(5) Djelovanje vatrogasne službe na području općine, grada ili područja sukladno vatrogasnom planu, detaljnije organizira i usklađuje vatrogasno zapovjedništvo općine, grada ili područja.

Članak 27.

Vatrogasno zapovjedništvo

(1) Vatrogasno zapovjedništvo općine, grada ili područja se osniva skladu Zakonu o vatrogastvu.

(2) Sastav i veličina vatrogasnog zapovjedništva je ovisno od veličini općine, grada ili područja te vrsti i organiziranosti vatrogasnih postrojbi na općini, gradu ili područja.

(3) Na čelu vatrogasnog zapovjedništva je općinski, gradski odnosno područni vatrogasni zapovjednik ili vatrogasni zapovjednik Grada Zagreba, a ostali članovi zapovjedništva su zapovjednici vatrogasnih postrojbi kojima je određeno područje odgovornosti te zapovjednici profesionalnih vatrogasnih postrojbi u gospodarstvu.

(4) U vatrogasno zapovjedništvo iz stavka 3. ovog članka dodatno se mogu statutom vatrogasne zajednice imenovati zapovjednik pojedine vatrogasne postrojbe kojoj je određeno područje djelovanja.

(5) Ako je na području općine, grada ili područja javna vatrogasna postrojba s ispostavama i/ili postajama tada se u vatrogasno zapovjedništvo uključuju također vatrogasni zapovjednici ispostave i/ili postaje.

(6) Vatrogasno zapovjedništvo Hrvatske vatrogasne zajednice i vatrogasno zapovjedništvo županije odnosno Grada Zagreba se osniva i djeluje sukladno Zakonu o vatrogastvu.

Članak 28.

Zadaci vatrogasnog zapovjedništva

(1) Vatrogasno zapovjedništvo općine, grada odnosno područja i Grada Zagreba posebno se:

- brine za operativnu organiziranost vatrogasnih postrojbi;
- usklađuje rad vatrogasnih postrojbi kod obavljanja vatrogasne službe;
- brine za stručno osposobljavanje vatrogasnih postrojbi u okviru vatrogasne službe;
- predlaže napatke i sudjeluje kod opremanja vatrogasnih postrojbi s zaštitnom i spasilačkom opremom;
- nadzire operativnu pripravnost vatrogasnih postrojbi te usklađenost operativnih planova vatrogasnih postrojbi;
- izrađuje analizu vatrogasnih intervencija;
- predlaže i organizira a po potrebi i vodi vatrogasne vježbe;
- kod graničnih općina ili gradova brine za međugranično sudjelovanje s vatrogasnim organizacijama susjednih općina ili gradova u drugim državama;
- obavlja druge operativne zadatke vatrogastva.

(2) Postupak imenovanja zapovjednika vatrogasnog zapovjedništva utvrđen je posebnim propisom sukladno članku 26. stavku 9. Zakona o vatrogastvu.

(3) Način rada i donošenja odluka vatrogasnog zapovjedništva utvrđuje se statutom vatrogasne zajednice općine, grada ili područja.

(4) Poslovi i obveze zapovjednika vatrogasnog zapovjedništva iz stavka 1. ovog članka utvrđene su stavkom 6. članka 26. Zakona o vatrogastvu.

(5) Vatrogasno zapovjedništvo Hrvatske vatrogasne zajednice i vatrogasno zapovjedništvo županije odnosno Grada Zagreba obavlja poslove koji su propisani sukladno Zakonu o vatrogastvu.

Članak 29.

Suradnja profesionalnih i dobrovoljnih vatrogasnih postrojbi

(1) Suradnja javnih vatrogasnih postrojbi i dobrovoljnih vatrogasnih postrojbi te profesionalnih vatrogasnih postrojbi u gospodarstvu obavlja se u okviru vatrogasne službe općine, grada ili područja sukladno vatrogasnom planu općine, grada ili područja.

(2) Suradnja javnih vatrogasnih postrojbi i dobrovoljnih vatrogasnih postrojbi te profesionalnih vatrogasnih postrojbi u gospodarstvu obavlja se također sukladno županijskom vatrogasnom planu u okviru izvođenja zaštite i spašavanja kod određenih vrsta nesreća (veliki požari otvorenog prostora, poplave, velike prometne nesreće, nesreće na autocestovnim tunelima i druge).

(3) Suradnja profesionalnih vatrogasnih postrojbi obavlja se u okviru strukovnog udruženja profesionalnih vatrogasaca Hrvatske.

(4) Suradnja dobrovoljnih vatrogasnih postrojbi obavlja se u okviru vatrogasne zajednice općine, grada ili područja.

Članak 30.

Pomoć vatrogasne postrojbe

(1) Ako je potrebna pomoć vatrogasne postrojbe izvan matične općine, grada ili područja o tome odlučuje gradski ili općinski ili područni vatrogasni zapovjednik i podnosi zahtjev županijskom vatrogasnom zapovjedniku sukladno Županijsko vatrogasnom planu i Lokalnom vatrogasnom planu općine, grada ili područja od koje se traži pomoć.

(2) Zahtjev susjedne općine, grada ili područja ne smije se odbiti, ali mora se osigurati da na područje odgovornosti za koje je odgovorna vatrogasna postrojba koja daje pomoć ostane toliko formacija operativnih vatrogasaca, vatrogasne tehnike i opreme te zaštitne i spasilačke opreme, da je osigurana operativna odnosno intervencijska pripravnost koja omogućava obavljanje nužnih operativnih zadataka na području odgovornosti te vatrogasne postrojbe.

(3) U pravilu za nužne operativne zadatke vatrogasne postrojbe dovoljno je četvrtina operativnih formacija odnosno najmanje vatrogasna grupa kod najmanje vatrogasne postrojbe.

(4) O upućivanju pomoći susjednoj općini, gradu ili području, zapovjednik vatrogasne postrojbe dužan je obavijestiti gradskog ili općinskog ili područnog vatrogasnog zapovjednika, u koliko zahtjev županijskog zapovjednika je išao direktno prema zapovjedniku vatrogasne postrojbe.

(5) Ako je potrebna pomoć više vatrogasnih postrojbi u susjednu općinu ili grad ili područje, vrstu i broj vatrogasnih postrojbi koje će biti upućene u susjednu općinu ili grad ili područje, odlučuje zapovjednik vatrogasnog zapovjedništva općine, grada ili područja temeljem Lokalnog vatrogasnog plana i Županijskog vatrogasnog plana o čemu izvješćuje nadređenog županijskog vatrogasnog zapovjednika koji je zatražio pomoć.

(6) Pomoć jedne ili više vatrogasnih postrojbi iz susjedne općine ili grada ili područja te angažiranja zračnih snaga sukladno Zakonu o vatrogastvu traži općinski, gradski ili područni vatrogasni zapovjednik od županijskog vatrogasnog zapovjednika.

Članak 31.

Suradnja vatrogasnih postrojbi iz više jedinica lokalne samouprave i u pograničnim područjima

(1) U slučaju kada vatrogasna postrojba iz susjedne općine ili grada ili područja s obzirom na prometnu infrastrukturu i druge uvjete, brže i u kraćem vremenu intervenira na određenom dijelu susjedne općine ili grada ili područja treba se izraditi nova procjena ugroženosti od požara propisana Zakonom o zaštiti od požara u kojoj je potrebno točno definirati područje odgovornosti u drugoj jedinici lokalne samouprave koje može pokriti vatrogasna postrojba, potrebnu vatrogasnu tehniku i opremu te strukturu i broj vatrogasaca u smjeni za svoje područje odgovornosti i pokrivanje područja druge jedinice lokalne samouprave.

(2) U slučaju iz stavka 1. ovog članka jedna i druga jedinica lokalne samouprave odnosno udružene jedinice lokalne samouprave, obveze i prava glede pokrivanja dijela područja druge jedinice lokalne samouprave ugovorom se utvrđuju između vatrogasne postrojbe i jedinice lokalne samouprave ili između jedne i druge jedinice lokalne samouprave odnosno udruženih jedinica lokalne samouprave te moraju uskladiti svoje vatrogasne planove koji će definirati područje odgovornosti i vatrogasnu tehniku i opremu s brojem vatrogasaca koja će se angažirati na događaje susjedne općine, grada odnosno područja.

(3) Susjedne vatrogasne postrojbe u pograničnom području međusobno surađuju i usklađuju vatrogasne planove općine, grada ili područja za one vrste nesreća koje mogu utjecati na pogranično područje u jednoj ili drugoj državi.

(4) O međusobnoj pomoći vatrogasnih postrojbi u pograničnom području odlučuje općinski, gradski odnosno područni vatrogasni zapovjednik na temelju suglasnosti nadležnog tijela jedinice lokalne samouprave odnosno udruženih jedinica lokalne samouprave ako međudržavnim sporazumom ili drugim međunarodnim aktom međusobna suradnja nije drugačije uređena.

VI. OSPOSOBLJAVANJE VATROGASACA

Članak 32.

Strukovno i neformalno obrazovanje

(1) Sukladno članku 11. stavku 2. Zakona o vatrogastvu obrazovanje za vatrogasnu djelatnost je stjecanje kvalifikacija uz trogodišnje i četverogodišnje strukovno obrazovanje u sustavu vatrogastva te strukovno specijalističko usavršavanje koje provodi Državna vatrogasna škola.

(2) Profesionalni vatrogasac moraju imati propisano obrazovanje za vatrogasnu djelatnost sukladno stavku 1. ovog članka.

(3) Za pojedina radna mjesta profesionalnih vatrogasaca sukladno Pravilniku o klasifikaciji postrojbi i koeficijentima složenosti poslova te radnih mjesta i mjerila za utvrđivanje radnih mjesta

vatrogasaca propisano je strukovno specijalističko osposobljavanja i/ili određeno neformalno obrazovanje.

(4) Dobrovoljni vatrogasci moraju imati neformalno obrazovanje u obliku temeljnog osposobljavanja dobrovoljnih vatrogasaca po programu kojeg donosi Državna vatrogasna škola a provodi ga Državna vatrogasna škola i vatrogasne organizacije kojim to odobri Državna vatrogasna škola.

(5) Strukovna specijalistička osposobljavanja te neformalna osposobljavanja su obvezna za sve vatrogasce s obzirom na vrstu, odnosno za one vatrogasce koji obavljaju određenu vrstu vatrogasnih operativnih zadataka za koje je propisano navedeno osposobljavanje.

(6) S programom osposobljavanja specijalističkog i neformalnog obrazovanja se može odlučiti da je sastavni dio osposobljavanja također provjeravanje ili utvrđivanje psihofizičkih i zdravstvenih zahtjeva odnosno izvođenje drugih provjera.

(7) S programom neformalnog obrazovanja se odlučuje također izvođač programa te uvjeti koje mora zadovoljiti izvođač programa i po potrebi način pokrivanja troškova.

(8) Sastavni dio svakog programa specijalističkog i neformalnog obrazovanja je također određivanje načina provjeravanja znanja odnosno osposobljenosti i izdavanje odgovarajućeg dokumenta s kojim se potvrđuje uspješno obavljeno osposobljavanje.

(9) Neformalno obrazovanje se izvodi u obliku tečajeva, seminara, vježbi, treninga i drugih oblika a svaki oblik neformalnog obrazovanja mora biti unaprijed planiran i pripremljen.

(10) Pri izvođenju svakog oblika neformalnog osposobljavanja se mora znati tko vodi osposobljavanje, tko voditelja osposobljavanja zamjenjuje i tko je odgovoran za sigurnost polaznika.

(11) Ako osoba odgovorna za sigurnost nije određena, za sigurnost mora brinuti voditelj osposobljavanja a ako voditelj osposobljavanja nije određen smatra se da osposobljavanje vodi vatrogasac najviši po položaju u vatrogasnoj postrojbi čiji se članovi osposobljavaju.

Članak 33.

Skupno osposobljavanje i vježbe

(1) Skupna osposobljavanja (praktične vježbe, treniranje) moraju biti određene u terminskom planu vatrogasne organizacije odnosno izvođačima osposobljavanja.

(2) Pripremljen plan vježbanja u pravilu odobrava zapovjednik vatrogasne postrojbe.

(3) Plan vježbanja za određeno razdoblje mora u pravilu posjedovati sve elemente zahtjevnosti koji se mogu pojaviti u stvarnim vatrogasnim intervencijama.

(4) Planovi vježbi mora obuhvatiti sva područja djelovanja vatrogasne organizacije.

(5) Voditelj osposobljavanja odnosno vatrogasac kojeg voditelj ovlasti mora za svaki oblik skupnog osposobljavanja evidentirati:

- opis izvođenja vježbe,

- popis sudionika,
- korištene pripreme, naprave i sredstva,
- sigurnosna uputstva i postupci,
- vrijeme trajanja treninga.

(6) Skupno praktično osposobljavanje vatrogasne postrojbe ili više vatrogasnih postrojbi samostalno ili zajedno s drugim subjektima zaštite i spašavanja s kojima se izvodi osposobljavanje ili provjera osposobljenosti i pripravljenosti za obavljanje zaštite i spašavanja u određenoj vrsti nesreće se izvodi na osnovi prethodno pripremljenog plana za izvođenje vježbe tijekom manifestacija „Mjeseca zaštite od požara“.

Članak 34.

Provjera pripravnosti

(1) Provjera pripravnosti vatrogasaca ili vatrogasne postrojbe obavlja se prilikom obavljanja stručnog nadzora i/ili prilikom obavljanja inspekcijskog nadzora od strane ovlaštenog vatrogasnog inspektora.

(2) Provjera pripravnosti obuhvaća nenajavljeno alarmiranje vatrogasca konkretne vatrogasne postrojbe sustavom alarmiranja koji je definiran vatrogasnim planom te mjerenje vremena od trenutka alarmiranja do trenutka izlaska prvim vatrogasnim vozilom na simuliranu vatrogasnu intervenciju.

(3) Provjera treba uključiti utvrđivanje da li su vatrogasci izašli s odgovarajućom zaštitnom opremom i vatrogasnom tehnikom za simuliranu vatrogasnu intervenciju te da li je takva intervencija obavljena sukladno pravilima vatrogasne struke i pravilima vatrogasne službe.

(4) Nakon provjere utvrđuje se ispravnost postupanja i vrijeme izlaska koje je utvrđeno vatrogasnim planom za svaku vatrogasnu postrojbu na području općine, grada ili područja.

VII. PREVENTIVA, PRIPRAVNOST I VATROGASNA INTERVENCIJA

a) Preventivni zadatak vatrogasne organizacije i preventivni pregled

Članak 35.

(1) Vatrogasne organizacije uglavnom izvode slijedeće preventivne zadatke da bi poboljšali sigurnost od požara:

- upoznaju zaposlene, građane i mlade u predškolskim i školskim ustanovama s izvorima i uzrocima požara ili eksplozije te s požarno preventivnim mjerama;
- upoznaju zaposlene, građane i mlade s pravilnim postupkom gašenja i spašavanja;
- obavljaju preventivne preglede zaštite od požara u stambenim, poslovnim, industrijskim i drugim objektima;
- provode posebne mjere zaštitne od požara u prirodnom okruženju;
- sudjeluju u izradi općinskih ili gradskih ili područnih procjena ugroženosti od požara te pri izradi plana zaštite od požara i vatrogasnog plana;
- predlažu nadležnom tijelu za zaštitu od požara, organizacijske, tehničke i druge mjere za poboljšanje zaštite od požara.

(2) Preventivne zadatke iz prethodnog stavka vatrogasci izvode predavanjima s javnim nastupima, demonstracijama, vježbama, s filmovima, lecima i drugim demonstracijskim materijalima te sudjelovanjem pri izvođenju različitih javnih priredbi te predškolskih i školskih aktivnostima koje uključuju također osobine s područja sigurnosti od prirodnih i drugih nesrećama.

(3) Preventivne preglede zaštite od požara, požara otvorenog prostora, u stambenim, poslovnim, industrijskim i drugim objektima obavlja se sukladno članku 47. Zakona o zaštiti od požara.

(4) Preventivni pregled zaštite od požara obavlja ovlaštenu vatrogasac od strane Ministarstva unutarnjih poslova koji posjeduje iskaznicu kojom se utvrđuje identitet osobe koja obavlja preventivni pregled.

(5) Ovlaštenu vatrogasac može obaviti preventivni pregled samo onih objekata i prostora koji su odlukom jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave određeni a na koju je dobivena suglasnost nadležne policijske uprave.

(6) Preventivni pregled od strane ovlaštenog vatrogasca se najavljuje najmanje 24 sata prije dolaska na pregled.

(7) Prije početka preventivnog pregleda ovlaštenu vatrogasac dužan se legitimirati iskaznicom, objasniti svrhu i ciljeve pregleda te zatražiti potrebnu dokumentaciju koja je bitna za obavljanje pregleda.

(8) O preventivnom pregledu ovlaštenu vatrogasac piše zapisnik u dva primjerka od kojeg se jedan primjerak daje vlasniku ili korisniku objekta po završenom preventivnom pregledu.

(9) Ako su kod preventivnog pregleda zaštite od požara utvrđeni nedostaci koji predstavljaju neposrednu opasnost za nastanak požara, vatrogasna organizacija ili vatrogasna postrojba čiji je zaposlenik ovlaštenu vatrogasac o tom obavještava nadležnu inspekciju.

Članak 36.

Sigurnost osobnih i drugih podataka

(1) Ovlaštenu vatrogasac za preventivne preglede dužan je štititi osobne i druge podatke s kojima su se susreli kod obavljanja preventivnog pregleda objekata.

(2) Vatrogasna organizacija ili vatrogasna postrojba čiji je uposlenik ili član ovlaštenu vatrogasac u vezi s obavljenim preventivnim pregledom zaštite od požara ne smije javno prosljeđivati osobne podatke odnosno podatke iz kojih bi se mogao utvrditi identitet osobe na koju se odnose.

(3) Vatrogasna postrojba i vatrogasci moraju podatke koje su preuzeli iz plana zaštite od požara koje su im dostavila pravne osobe sukladno propisima, upotrebljavati samo za izvođenje operativnih zadataka vatrogastva te za pripremu i osposobljavanje za te zadatke.

(4) Tako dobivene podatke ne smiju javno objavljivati niti ih davati neovlaštenim osobama.

b) Održavanje pripravnosti

Članak 37.

Operativna pripravnost vatrogasne postrojbe

(1) Za održavanje stalne i povećane operativne pripravnosti u slučaju kad je određeno propisom, kad je povećana požarna ugroženost ili preteča prirodna nepogoda ili druga nesreća, vatrogasna postrojba organizira i osigurava dežurstva, požarne straže i patrole.

(2) Način obavljanja stalne i povećane operativne pripravnosti mora biti određen u operativnom planu vatrogasne postrojbe, koji je sastavni dio vatrogasnog plana općine, grada ili područja.

(3) Za održavanje stalne operativne pripravnosti vatrogasne postrojbe s područja općine ili grada ili područja se mogu dogovoriti da se međusobno dopunjuju u određenim slučajevima također nadomještaju i ta rješenja unesu u svoje operativne planove.

(4) U pravilu cijela vatrogasna postrojba ne smije na dulje vrijeme napustiti svoje područje odgovornosti ili područje djelovanja za koje je odgovorna ako ju ne zamjenjuje u tom trenutku druga vatrogasna postrojba.

(5) Način održavanja operativne pripravnosti u vatrogasnoj postrojbi je ovisan od vrste i statusa vatrogasne postrojbe kod čega se mora osigurati po prijemu obavijesti o požaru ili drugoj nesreći odnosno zahtjevu za izlazak na intervenciju:

- kod profesionalnih vatrogasnih postrojbi da izlaze najkasnije u jednoj minuti po prijemu poziva;
- kod središnje vatrogasne postrojbe društva da izađe najkasnije u petoj minuti nakon prijema poziva.
- kod vatrogasnih postrojbi društva da izlaze najkasnije u desetoj minuti nakon zaprimljenog poziva.

Članak 38.

Osiguranje izlaska na vatrogasnu intervenciju

(1) Izlaz je vrijeme od primanja obavijesti o nesreći i aktiviranja vatrogasne postrojbe do izlaza jednog ili više vatrogasnih vozila s posadom na vatrogasnu intervenciju.

(2) Izlaz vatrogasne postrojbe na vatrogasnu intervenciju i vrijeme izlaza određuje se s ovim pravilima a osigurava se:

- sa stalnim prisustvom odgovarajuće vatrogasne skupine ili formacije u javnim vatrogasnim postrojbama i profesionalnim vatrogasnim postrojbama u gospodarstvu;
- sa stalnim dežurstvom u središnjoj vatrogasnoj postrojbi društva s profesionalnom jezgrom;
- s povremenim dežurstvom u vatrogasnoj postrojbi društva kod povećanja požarne ili druge preteče nepogode;
- sa stalnom dostupnošću izvan sjedišta vatrogasne postrojbe s nošenjem tehničkih sredstava za obavješćivanje (pozivnik i drugih dopunskih sredstava veze) tako da se osigura dolazak u središnju ili vatrogasnu postrojbu društva u vrijeme koje omogućava pravovremeni izlazak;
- s pravovremenim aktiviranjem vatrogasaca.

Članak 39.

Dežurstvo

(1) Dežurstvo provode vatrogasci a njihove dužnost kod dežurstva određuje zapovjednik vatrogasne postrojbe koji izrađuje ili potvrđuje raspored na osnovi kojeg vatrogasci provode dežurstvo.

(2) Vatrogasac koji je obavljao dežurstvo nakon predaje dežurstva je u pravilu oslobođen drugih poslova u vatrogasnoj postrojbi osim ako se u tom trenutku dogodi nesreća ili ako bi prekid već zatečenog posla prouzročilo štetne posljedice za vatrogasnu postrojbu odnosno za zdravlje vatrogasaca i drugih osoba.

(3) U slučaju iz stavka 2. ovog članka se dežurni vatrogasac može pozvati na obavljanje operativnih vatrogasnih zadataka.

(4) Rad profesionalnih vatrogasaca u slučaju iz stavka 3. ovog članka je uređeno Zakonu o vatrogastvu.

Članak 40.

Vatrogasno dežurstvo i motrilačko – dojavna služba

(1) U slučaju privremenog povećanog požarnog rizika, za cijelo vrijeme njegovog trajanja sukladno članku 43. Zakona o zaštiti od požara, vatrogasna postrojba provodi vatrogasna dežurstva odnosno motrilačko - dojavne službe na ugroženim mjestima izvan sjedišta postrojbe.

(2) Vatrogasna postrojba provodi vatrogasno dežurstva odnosno motrilačko – dojavnu službu na svojem području odgovornosti ili području djelovanja, a po potrebi također i izvan tog područja, ako je tako određeno vatrogasnim planom općine, grada ili područja u vezi s obavljanje vatrogasne službe.

(3) Vatrogasno dežurstvo odnosno motrilačko – dojavnu službu kod povećanja požarnog rizika na otvorenom prostoru se provodi na području koje je vatrogasnim planom određeno kao najugroženije područje s vatrogasnom tehnikom i određenim brojem vatrogasaca.

(4) U vremenu proglašenja povećana požarnog rizika otvorenog prostora vatrogasne postrojbe na svom području odgovornosti odnosno području djelovanja za koje je proglašena povećan požarni rizik moraju biti u stanju povećane operativne pripravnosti s dodatnim brojem vatrogasaca sukladno vatrogasnom planu.

(5) Za povećanu operativnu pripravnost iz stavka 4. ovog članka moraju biti određeni najmanji broj formacija odnosno grupa te njihov raspored na području povećanog požarnog rizika.

(6) Vatrogasna dežurstva odnosno motrilačko – dojavnu službu se moraju obavljati dokle god traje povećan požarni rizik ili dokle god ta naredba nije povučena.

(7) Kod održavanja manifestacija, proslava ili nekih drugih događaja koji zahtijevaju vatrogasno dežurstvo, kadrovski sastav te vatrogasnu zaštitnu i spasilačku opremu za obavljanje vatrogasnog dežurstva određuje zapovjednik vatrogasne postrojbe, kod toga mora poštivati po mogućnosti zahtjev korisnika odnosno izvođača opasnih radnji s obzirom na sigurnost rada odnosno ugroženosti

zbog koje se obavlja vatrogasno dežurstvo, pravila vatrogasne struke te operativnog plana vatrogasne postrojbe i tome prilagodi vrstu te opseg vatrogasnog dežurstva.

(8) Kod povećanog požarnog rizika otvorenog prostora ili drugih nesreća pored vatrogasnog dežurstva odnosno motrilačko - dojavne službe, vatrogasna postrojba na svom području odgovornosti organizira vatrogasne patrole kojima se obavlja operativno nadziranje ugroženog područja u slučaju velikog požarnog rizika ili ugroženosti od prirodne ili druge nesreće.

(9) Kadrovski sastav, vatrogasna zaštitna i spasilačka oprema te vremenski raspored ophodnje vatrogasne patrole određuje zapovjednik vatrogasne postrojbe sukladno vatrogasnom planu.

c) Vatrogasne intervencije

Članak 41.

(1) Vatrogasna intervencija je izvršavanje operativnih zadataka vatrogastva na požaru, prirodnoj ili drugoj nesreći s namjerom da spasi ili zaštiti ljude, imovinu, okoliš, životinje ili kulturna dobra.

(2) Vatrogasna intervencija započinje u trenutku kad vatrogasna postrojba primi obavijest o nesreći ili zahtjev za intervencijom te potrebnog vremena za dolazak na vatrogasnu intervenciju, izvršenje zadataka gašenja, zaštite, spašavanja i pomoći na intervenciji, povratak vatrogasne postrojbe u sjedište te se završava s uspostavljanjem pripravnosti vatrogasne postrojbe za novu vatrogasnu intervenciju.

(3) Vatrogasci moraju kod svake vatrogasne intervencije obvezno upotrebljavati osobnu vatrogasnu zaštitnu opremu da bi zaštitili svoje zdravlje i život.

(4) Zapovjednik vatrogasne intervencije po potrebi zahtjeva upotrebu skupne zaštitne opreme koju su vatrogasci koji sudjeluju na vatrogasnoj intervenciji dužni upotrebljavati.

(5) Vatrogasac mora upozoriti kolegu koji ne upotrebljava osobnu ili skupnu zaštitnu opremu da s tim ugrožava sebe i svog kolegu.

Članak 42.

Način djelovanja

(1) Vatrogasna postrojba koja intervenira na nesreću mora biti u pravilu autonomna tako da stručno izvrši zadatak zaštite, spašavanja i pomoći u ovisnosti od vrste nesreće i njenih posljedica.

(2) Svaka vatrogasna intervencija koju izvrši vatrogasna postrojba mora biti izvršena po načelima vatrogasne struke tako da je zadovoljeno pored učinkovite vatrogasne intervencije također zaštita vatrogasaca.

(3) Pri gašenju odnosno izvršavanju zaštite, spašavanja i pomoći, moraju vatrogasci djelovati toliko vremena dok požar nije pogašen odnosno dok nije završeno spašavanje ugroženih osoba ili njihova imovina odnosno dok vatrogasna formacija koja je na intervenciji nije zamijenjena.

(4) Vatrogasna postrojba ne smije napustiti mjesto požara ili druge nesreće bez zapovijedi nadređenog, a pojedini vatrogasac se kod vatrogasne intervencije ne smije samovoljno udaljiti od svoje vatrogasne postrojbe bez odobrenja nadređenog.

(5) Kod povratka s vatrogasne intervencije vatrogasci koji su bili na intervenciji moraju bez odlaganja vatrogasno vozilo te vatrogasnu zaštitnu i spasilačku opremu očistiti i pripremiti za upotrebu kod slijedeće vatrogasne intervencije.

Članak 43.

Javno i interno uzbunjivanje

(1) Uzbunjivanje vatrogasaca i vatrogasnih postrojbi obavlja se javno pomoću sirena ili drugih sustava uzbunjivanja i interno alarmiranje vatrogasaca i vatrogasnih postrojbi u cilju aktiviranja vatrogasne postrojbe kod obavljanja vatrogasne službe, pomoći kod prirodnih i drugih nesreća na području države odnosno izvan države.

(2) Oba načina uzbunjivanja moraju biti određena u operativnom planu vatrogasne postrojbe i usklađeno s općinskim ili gradskim ili područnim vatrogasnim planom.

(3) Javno uzbunjivanje vatrogasaca i vatrogasnih postrojbi se izvodi pomoću sirena za javno uzbunjivanje i porukama u medijima za aktiviranje svih vatrogasnih postrojbi i drugih snaga za zaštitu, spašavanje i pomoć te stanovništva na određenom području koje je zahvatila prirodna ili druga nesreća.

(4) Unutarnje i interno alarmiranje vatrogasaca se izvodi unutar vatrogasne postrojbe u skladu s planom unutarnjeg aktiviranja vatrogasaca preko telefona ili drugog sredstva obavješćivanja s kojim se vatrogasac poziva u sjedište vatrogasne postrojbe.

(5) Plan obavješćivanja i aktiviranja vatrogasnih postrojbi je sastavni dio operativnog vatrogasnog plana svake postrojbe.

Članak 44.

Aktiviranje vatrogasaca, zapovjednika i vatrogasnih postrojbi

(1) Aktiviranje vatrogasaca, zapovjednika vatrogasne postrojbe i vatrogasnih zapovjedništava te vatrogasnih postrojbi je postupak kojim se konkretnoj osobi ili postrojbi dostavlja podatak što treba napraviti i/ili gdje se treba javiti i/ili koja je zapovijed izdana a izvodi se u skladu sa Lokalnim vatrogasnim planom.

(2) Aktiviranje se izvodi:

- s tihim pozivanjem s pozivnikom ili mobitelom ili nekim drugim tehničkim rješenjem pri čemu zapovjednik vatrogasne postrojbe tjedno ili za drugo vremensko razdoblje određuje vatrogasce koji nose ili imaju uređaj za tiho pozivanje, ako na takav način aktiviranja u vatrogasnoj postrojbi nije drugačije uređeno;
- sa sirenama za javno alarmiranje s vatrogasnim znakom za aktiviranje vatrogasaca u dobrovoljnim vatrogasnim postrojbama odnosno izvan urbanih sredina;
- s telefonom i na drugi način.

Članak 45.

Stupnjevi alarmiranja vatrogasnih postrojbi

(1) Alarmiranje vatrogasnih postrojbi obuhvaća četiri stupnja alarma i to:

- a) **Prvi stupanj alarma** – aktivira se vatrogasna postrojba koja pokriva područje odgovornosti na kojem je nastao požar ili druga nesreća i po potrebi u odnosu na veličinu nesreće još i središnja vatrogasna postrojba u općini ili gradu ili području. Ako je središnja vatrogasna postrojba javna vatrogasna postrojba, onda se ona aktivira u svim slučajevima.

Ako je nastao požar ili druga nesreća na području koje je od sjedišta javne vatrogasne postrojbe udaljen do 8 minuta vožnje s vatrogasnim vozilom, tada se kod manjih požara ili nesreća aktivira samo javna vatrogasna postrojba.

- b) **Drugi stupanj alarma** – dodatno se aktivira još središnja vatrogasna postrojba ako nije bila aktivirana u prvom stupnju alarma te druge vatrogasne postrojbe na području općine ili grada ili područja po odluci općinskog ili gradskog ili područnog vatrogasnog zapovjednika sukladno Lokalnom vatrogasnom planu te potrebnom vremenu dolaska na mjesto intervencije.
- c) **Treći stupanj alarma** – dodatno se aktiviraju još druge ili preostale vatrogasne postrojbe na području općine ili grada ili područja po odluci općinskog ili gradskog ili područnog vatrogasnog zapovjednika sukladno Lokalnom vatrogasnom planu te potrebnom vremenu dolaska na mjesto intervencije;
- d) **Četvrti stupanj alarma** – aktiviraju se vatrogasne postrojbe u susjednim općinama ili gradovima ili području te druge vatrogasne postrojbe sukladno s Županijskim vatrogasnim planom odnosno Vatrogasnim planom Republike Hrvatske.

Članak 46.

Objedinjavanje stupnjeva alarmiranja

(1) Općina ili grad ili područje u Lokalnom vatrogasnom planu određuje u vezi ugroženosti svojega područja, nesreće i druge pojave, zbog kojih je potrebno neposredan prelazak na treći odnosno četvrti stupanj alarma vatrogasnih postrojbi pri čemu treba uzeti u obzir:

- a) nesreće koje ugrožavaju veliki broj osoba odnosno postoji opasnost većeg broja stradalih i mrtvih (veliki požar na otvorenom prostoru ili u visokim zgradama, požar u objektu u kojem se okuplja veći broj ljudi kao što su trgovački centri, bolnice, škole i drugi);
- b) nesreće koje mogu prouzročiti velike materijalne ili ekonomske štete (požar u industrijskom postrojenju, istjecanje opasnih tvari u zrak, vodu, zemlju i slično);
- c) nesreća s velikim ugrožavanjem ljudi i/ili okoliša koje zahtjeva veliki broj vatrogasaca i tehnike kao što su velike prometne nesreće na cesti (lančani sudari na cesti, nesreće u tunelima) nesreće na željeznici na vodi i slično;
- d) prirodna nesreća (potres, poplava, klizišta i slično).

Članak 47.

Prijemna centrala ili vatrogasni operativni centar

(1) Vatrogasna postrojba koja ima osiguranu vlastiti prijemnu centralu ili vatrogasno operativni centar mora osigurati da se evidentira odnosno snimi svaki poziv, događaj i druga aktivnost u vatrogasnoj postrojbi koja dolazi preko prijemne centrale ili vatrogasno operativnog centra.

(2) Evidencija o radu prijemne centrale ili vatrogasno operativnog centra kod nesreća se pohranjuju najmanje 5 godina.

(3) Pristup evidenciji o djelovanju prijemne centrale ili vatrogasno operativnog centra imaju samo osobe koje je ovlastio zapovjednik vatrogasne postrojbe ili ovlaštene osobe istražnih tijela.

(4) Vatrogasna postrojba preko svoje prijemne centrale ili vatrogasno operativnog centra može provoditi unutarnje aktivnosti vatrogasaca u okviru vatrogasne postrojbe, izvješćuje nadležni vatrogasni operativni centar o radu vatrogasne postrojbe i dostavlja druga izvješća.

Članak 48.

Izlazak na intervenciju

(1) Po prijemu obavijesti o požaru ili drugoj nesreći te izvršenom aktiviranju vatrogasaca, vatrogasac s posebnim ovlastim i odgovornostima u vatrogasnoj postrojbi (u daljnjem tekstu: zapovjednik vatrogasne intervencije) određuje sastav formacije, broj i vrstu vatrogasnih vozila te vatrogasnu zaštitnu i spasilačku opremu za izvršenje vatrogasne intervencije, pri čemu vodi računa o vrsti i opsegu nesreće, raspoloživim formacijama i vatrogasne opreme te pravilima vatrogasne struke tako da je osigurano učinkovito izvršenje intervencije i sigurnosti vatrogasaca kod intervencije.

(2) Kad posada zauzme svoja mjesta u vatrogasnom vozilu, izdaje zapovijed zapovjednik vatrogasne intervencije za izlazak vatrogasne postrojbe o čemu se obavještava također nadležni vatrogasni operativni centar.

(3) Zapovjednik vatrogasne intervencije mora nadležni vatrogasni operativni centar obavijestiti također o dolasku na mjesto nesreće odnosno izvođenja vatrogasne intervencije.

(4) Vezu s nadležnim vatrogasnim operativnim centrom može održavati prijemna centrala u sjedištu vatrogasne postrojbe.

Članak 49.

Vožnja na intervenciju

(1) Vatrogasna postrojba se vozi na vatrogasnu intervenciju u skladu s propisima o sigurnosti cestovnog prometa.

(2) Zapovjednik vatrogasne intervencije određuje smjer vožnje kod čega vodi računa o najkraćem putu i sigurnosti u vožnji.

(3) Kod vožnje na vatrogasnu intervenciju vatrogasno vozilo upotrebljava propisane svjetlosne i zvučne signale u skladu s propisima o sigurnosti u cestovnom prometu.

(4) Zvučni signali se po noći upotrebljavaju samo iznimno kad je neposredno ugroženo veći broj osoba i to na mjestima gdje se trebaju upozoriti ostali sudionici u prometu (raskrižja, gusti promet i sl.).

(5) Upotreba zvučnih signala noću nije dozvoljena kod takvih intervencija kod kojih nije neposredno ugrožena sigurnost ljudi i imovine.

(6) Vozač vatrogasnog vozila može kod vožnje biti bez vatrogasne zaštitne opreme.

(7) Ako vatrogasno vozilo kod vožnje na vatrogasnu intervenciju ima prometnu nesreću, mora vozač s vatrogasnim vozilom čekati na mjestu prometne nesreće.

(8) Iznimno ako je manja prometna nesreća kod koje na mjestu nesreće ostane vozač, koji je bio sudionik nesreće, vatrogasno vozilo može s drugim vozačem nastaviti s vožnjom na mjesto intervencije ili ako nema drugog vozača, na mjesto nesreće ostaje jedan vatrogasac, a vozač s vatrogasnim vozilom odlazi na vatrogasnu intervenciju.

Članak 50.

Zapovjednik vatrogasne intervencije

(1) Zapovjednik vatrogasne intervencije je vatrogasac s posebnim ovlastima i odgovornostima sukladno članku 51. stavku 5. Zakona o vatrogastvu ovisno o razini vatrogasne intervencije (lokalna ili područna ili državna).

(2) Zapovjednik vatrogasne intervencije kod pravne osobe je zapovjednik profesionalne vatrogasne postrojbe u gospodarstvu sukladno članku 90. Zakona o vatrogastvu.

(3) Temeljem akta profesionalne vatrogasne postrojbe u gospodarstvu može se utvrditi vatrogasci s posebnim ovlastima i odgovornostima koji će u nemogućnosti zapovjednika profesionalne vatrogasne postrojbe u gospodarstvu zapovijedati vatrogasnom intervencijom na objektima i prostorima osnivača ili druge pravne osobe kojoj pružaju usluge vatrogastva, ovisno gdje je nastao požar ili druga nesreća odnosno potreba za vatrogasnom intervencijom.

(4) Kada se na vatrogasnu intervenciju kod pravne osobe pozivaju vatrogasne postrojbe općine, grada ili područja, zapovijedanje vatrogasnom intervencijom nastavlja zapovjednik iz stavka 2. ili 3. ovog članka, a pridošli zapovjednici sa vatrogascima i tehnikom se stavljaju na raspolaganje.

(5) Intervencijom na kojoj sudjeluje dvije ili više vatrogasnih postrojbi zapovijeda zapovjednik vatrogasne intervencije koji je prvi došao na mjesto intervencije ako je on iz javne vatrogasne postrojbe.

(6) Ako na vatrogasnu intervenciju prva izađe središnja vatrogasna postrojba društva ili vatrogasna postrojba društva zapovjednik te postrojbe zapovijeda vatrogasnom intervencijom do dolaska zapovjednika u javnoj vatrogasnoj postrojbi koji preuzima zapovijedanje tom vatrogasnom intervencijom.

(7) U slučaju iz stavka 6. ovog članka dotadašnji zapovjednik vatrogasnom intervencijom dužan je izvijestiti zapovjednika koji preuzima zapovijedanje s vatrogasnom intervencijom o svim bitnim

elementima za nastavak vatrogasne intervencije te se staviti na raspolaganje novom zapovjedniku vatrogasne intervencije.

(8) Zapovjednik vatrogasne intervencije se može zamijeniti ili promijeniti u opravdanim razlozima a o promjeni odnosno zamjeni zapovjednika vatrogasne intervencije se mora obavijestiti nadležni vatrogasni operativni centar.

(9) U svim fazama vatrogasne intervencije samo jedna osoba može biti zapovjednik vatrogasne intervencije.

Članak 51.

Zapovijedanje vatrogasnom intervencijom

(1) Zapovjednik vatrogasne intervencije zapovijeda vatrogasnom intervenciju u skladu s načelima vatrogasne struke i vatrogasne taktike te usklađuje rad svih vatrogasnih formacija odnosno vatrogasnih postrojbi u skladu s vatrogasnim planom odgovarajuće razine.

(2) Zapovjednik više kategorizirane vatrogasne postrojbe ili viši po zvanju i/ili položaju, preuzet će kod dolaska na mjesto vatrogasne intervencije zapovijedanje tom vatrogasnom intervencijom, osim ako se s dotadašnjim zapovjednikom vatrogasne intervencije drugačije ne dogovori.

(3) Zapovjednik više kategorizirane vatrogasne postrojbe ili viši po zvanju i/ili položaju, mora preuzeti zapovijedanje vatrogasnom intervencijom ako je očito da zapovjednik vatrogasne intervencije nepravilno vodi vatrogasnu intervenciju i/ili značajno odstupa od ovih pravila.

Članak 52.

Izbor načina spašavanja ljudi i imovine

(1) Zapovjednik vatrogasne intervencije na osnovi ocjene razmjera same nesreće na mjestu nesreće odredi će način spašavanja ljudi i imovine, upotrebu i način upotrebe vatrogasne zaštitne i spasilačke opreme te taktiku interveniranja (sigurnosne upute, opskrba s vodom i drugo) sukladno s načelima vatrogasne struke i vatrogasne taktike.

(2) Odluke o načinu spašavanja mora temeljiti također na ocjeni sigurnosti i zaštite vatrogasaca te drugih spasitelja koji sudjeluju u intervenciji.

Članak 53.

Operativno zapovjedništvo vatrogasne intervencije

(1) U vatrogasnoj intervenciji kod koje sudjeluje veći broj vatrogasnih postrojbi svi zapovjednici u sudjelujućim vatrogasnim postrojbama predstavljaju operativno zapovjedništvo vatrogasne intervencije kojim zapovijeda zapovjednik vatrogasne intervencije.

(2) Ako u intervenciji sudjeluju druge spasilačke postrojbe, njihovi se voditelji uključuju u operativno zapovjedništvo vatrogasne intervencije.

(3) Članovi operativnog zapovjedništva vatrogasne intervencije su za svoj rad odgovorni zapovjednik vatrogasne intervencije.

Članak 54.

Operativno zapovjedništvo vatrogasne intervencije kod velikih požara i nesreća

(1) Kod požara ili nesreća velikih razmjera na velikoj površini, zapovjednik vatrogasne intervencije će zahvaćenu površinu ovisno o geografskim i prometnim uvjetima podijeliti na požarne sektore te za svaki sektor imenovat jednog zapovjednika u vatrogasnoj postrojbi koji će na tom sektoru zapovijedat vatrogasnom intervencijom sa svojom vatrogasnom formacijom i/ili pridodanih vatrogasnih formacija drugih postrojbi.

(2) Ovisno o veličini požarnog sektora i broju vatrogasaca u vatrogasnoj postrojbi jednom zapovjedniku u vatrogasnoj postrojbi dodjeljuje se jedan ili dva požarna sektora da na njima zapovijeda vatrogasnom intervencijom, za što je odgovoran zapovjedniku vatrogasne intervencije.

(3) Kod požara i nesreća iz stavka 1. ovog članka može nadležni vatrogasni zapovjednik (gradski, općinski, područni, županijski ili glavni vatrogasni zapovjednik) ili zapovjednik vatrogasne intervencije u skladu s vatrogasnim planom odgovarajuće razine imenovati operativno zapovjedništvo vatrogasne intervencije koji se sastoji pored zapovjednika vatrogasne intervencije i od slijedećih članova:

- a) za sigurnost na intervenciji;
- b) za koordinaciju na intervenciji;
- c) za odnose s javnošću;
- d) za zapovijedanje operativnim postrojbama kad su mu podređeni zapovjednici dva ili više sektora koje je odredio zapovjednik vatrogasne intervencije;
- e) za planiranje na intervenciji;
- f) za logistiku;
- g) za informacijsko – komunikacijsku i administrativnu potporu.

(4) U operativnom zapovjedništvo vatrogasne intervencije iz stavka 3. ovog članka može sudjelovat i predstavnik nadležnog stožera civilne zaštite i po potrebi predstavnici drugih spasilačkih službi, policije i Hrvatske vojske.

(5) Kod požara na otvorenom prostoru odnosno drugih nesreća kod kojih intervencija traje više dana, zapovjedniku vatrogasne intervencije i članovima operativnog zapovjedništva vatrogasne intervencije, određuje se zamjenik tako da operativno zapovjedništvo vatrogasne intervencije djeluje neprekidno s izmjenama.

(6) Operativno zapovjedništvo vatrogasne intervencije organizira svoj rad tako da se vodi dnevnik iz kojeg su posebno vidljive sve odluke zapovjednika vatrogasne intervencije, dolazak vatrogasaca ili drugih postrojbi na odredište, njihovi zadaci, zamjena vatrogasaca na intervenciji, određivanje odmora za zamijenjene vatrogasce, moguće povrede na vatrogasnoj intervenciji te odlazak vatrogasaca i drugih postrojbi s područja intervencije.

Članak 55.

Prirodne i druge nesreće velikih razmjera

(1) Kod prirodnih i drugih nesreća velikih razmjera odnosno nesreća kod kojih su aktivirane operativne snage sustava civilne zaštite od strane izvršnog tijela jedinice područne (regionalne) ili

lokalne samouprave a u kojima sudjeluje većeg broja vatrogasnih postrojbi, postavlja se zapovjednik vatrogasne intervencije koji zapovijeda svim vatrogasnom postrojbama na ovakvoj intervencijom u skladu s uputama izvršnog tijela područne (regionalne) ili lokalne samouprave.

(2) Zapovjednik vatrogasne intervencije mora tijekom ove intervencije u propisanim vremenima i slučajevima, obavještavati o tijeku intervencije nadležni centar 112, nadređenog vatrogasnog zapovjednika te nadležnog zapovjednika ovakve intervencije kojeg je imenovalo izvršno tijelo područne (regionalne) ili lokalne samouprave.

(3) Zapovjednik vatrogasne intervencije je dužan izvješćivati centar 112 i nadređenog vatrogasnog zapovjednika odnosno druga nadležna tijela na njihov zahtjev.

(4) Za informiranje o tijeku vatrogasne intervencije i održavanje veze s nadležnim centrom 112 može zapovjednik vatrogasne intervencije ovlastiti jednog ili više vatrogasaca.

Članak 56.

Zapovjedno mjesto

(1) Zapovjednik vatrogasne intervencije kod većih požara i drugih nesreća odnosno kad formira operativno zapovjedništvo vatrogasne intervencije, određuje zapovjedno mjesto s kojeg vodi intervenciju i na kojem djeluje operativno zapovjedništvo vatrogasne intervencije.

(2) Zapovjedno mjesto se vidljivo označava s crvenom zastavom odnosno pomoću crvene svjetiljke.

(3) Zapovjedno mjesto mora biti pravilno odabrano tako da se s njega osiguran pogled nad izvođenjem vatrogasne intervencije odnosno neprekidno zapovijedanje i usklađivanje rada sudjelujućih vatrogasnih i drugih postrojbi te da nije neposredno ugroženo zbog požara odnosno drugih posljedica nesreće.

(4) Dolazak i kretanje na zapovjednom mjestu je dozvoljeno nadređenim i podređenim zapovjednicima za sve ostale je kretanje ograničeno.

(5) Osiguranje neometanog rada operativnog zapovjedništva vatrogasne intervencije na zapovjednom mjestu organizira zapovjednik vatrogasne intervencije.

(6) Zapovjednik vatrogasne intervencije organizira po potrebi također informacijsko – komunikacijsku potporu za rad na zapovjednom mjestu koji mu omogućava stalan pregled tijekom vatrogasne intervencije i djelovanja postrojbi te potrebne veze s podređenim.

Članak 57.

Ovlaštenja zapovjednika vatrogasne intervencije

(1) Sukladno članku 92. Zakonu o vatrogastvu, zapovjednik vatrogasne intervencije ima slijedeće javne ovlasti:

- a) zapovjediti ulazak u dom bez privole stanara, ako se otklanja izravna ozbiljna opasnost za život i zdravlje ljudi ili imovine većeg opsega

- b) zabraniti promet vozila i pristup nepozvanim osobama u blizini mjesta intervencije do dolaska policije
- c) poduzimati potrebne mjere radi sprječavanja nastajanja štetnih posljedica
- d) zapovjediti izmještanje osoba i ukloniti stvari iz susjednih građevina koje su ugrožene nastalim događajem
- e) zapovjediti prekidanje dovoda električne energije i plina
- f) zapovjediti djelomično ili potpuno ograničavanje dovoda vode potrošačima u zoni pojave požara ili čitavom naselju, radi osiguranja potrebne količine vode za gašenje požara
- g) koristiti vodu iz svih izvora, bez obzira kome pripadaju, bez plaćanja naknade
- h) zapovjediti djelomično ili potpuno rušenje građevina preko kojih bi se požar mogao proširiti, ako se širenje požara ne može spriječiti na drugi način
- i) zapovjediti privremeno korištenje tuđeg prometnog sredstva radi prijevoza osoba stradalih u događaju u najbližu zdravstvenu ustanovu ili radi prijevoza osoba na mjesto događaja
- j) zapovjediti izmještanje vozila koja ometaju izvršenje vatrogasne intervencije
- k) zapovjediti da sve sposobne osobe koje se zateknu u blizini intervencije pomažu vatrogasnoj postrojbi, u skladu s njihovim znanjima i sposobnostima, s vozilima, oruđem i drugim prikladnim sredstvima koja posjeduju.
- l) iznimno odobriti ili zapovjediti punoljetnoj osobi da obavlja pojedine pomoćne i manje složene poslove tijekom vatrogasne intervencije, ako je to prijeko potrebno radi uspješnosti intervencije.

(2) Pored javnih ovlasti iz stavka 1. ovog članka zapovjednik vatrogasne intervencije može dodatno narediti:

- a) spaljivanje opasnih tvari ako ih nije moguće drugačije odstraniti;
- b) sječu šumskog drveća ili paljenje kontra vatre zbog sprečavanja širenja šumskog požara;
- c) izvođenje nužnih građevinskih, tehničkih i drugih radova da se spase i zaštite ugrožene osobe;
- d) vlasniku ili korisniku stambenih ili drugih smještajnih kapaciteta da prime na brigu ugrožene osobe dokle god o tome ne odluči nadležno tijelo.

(3) Zapovjednik vatrogasne intervencije javne ovlasti i prava iz prethodnog stavka poduzima kad ne može na drugi način osigurati zaštitu i spašavanje ljudi i imovine a trajati smiju toliko vremena koliko je to nužno potrebno.

(4) Kod procjene korištenja pojedinog javnih ovlasti i prava ili obveze zapovjednik vatrogasne intervencije mora poštivati načela razmjernosti, da troškovi za izvođenje pojedinog naloga nisu bitno veći od nastalih posljedica nesreće, ako nalog ne bi bio izvršen, kod čega nisu neposredno ugroženi ljudski životi.

(5) Zapovjednik vatrogasne intervencije zapovijed iz stavka 1. ovog članka koji uzrokuju financijske troškove mora biti napisana, a ako zbog nastalih uvjeta zapovijed nije moguće pismeno izraditi, zapovijeda usmeno a pisanu zapovijed će izdat kad je to moguće.

(6) Zapovjednik vatrogasne intervencije ima pravo i dužnost da kod vatrogasne intervencije razriješi osobu koja mu je podređena i koja sudjeluje na intervenciji koja zbog svog psihofizičkog stanja ili drugih razloga nije sposobna obavljati operativne vatrogasne zadatke ili koja usprkos upozorenju ne poštuje dati zadataka ili zapovijed odnosno ako radi protivno ili s bitnim odstupanjima od ovih pravila izvođenja operativnih vatrogasnih zadataka tako da bi to moglo neposredno ugroziti život vatrogasaca te drugih osoba ili bi bilo učinjeno kazneno djelo odnosno prouzročena velika materijalna šteta.

Članak 58.

Obavješćivanje javnosti

(1) Javnost ima pravo da je obaviještena o vatrogasnoj intervenciji.

(2) Informacije o tijeku i stanju na vatrogasnoj intervenciji može dati samo zapovjednik vatrogasne intervencije odnosno osoba koju je ovlastio.

Članak 59.

Dužnosti vatrogasca kad djeluje izvan svoje postrojbe

(1) Vatrogasac koji je zbog nastalih uvjeta na vatrogasnoj intervenciji odvojen od svoje vatrogasne postrojbe, mora se pridružiti najbližoj vatrogasnoj postrojbi ili grupi vatrogasaca i u njenom sastavu djelovati u skladu s ovim pravilima i vatrogasnom strukom dok nije mogući povratak u njegovu vatrogasnu postrojbu.

(2) O ovome mora obavijestiti svoju vatrogasnu postrojbu tada, kad uvjeti to dozvole.

Članak 60.

Postupanje u slučaju istovremenih vatrogasnih intervencija

(1) Ako vatrogasna postrojba kod obavljanja vatrogasne intervencije primi zahtjev za sudjelovanje još u drugoj vatrogasnoj intervenciji, zapovjednik vatrogasne postrojbe odnosno zapovjednik vatrogasne intervencije odredi će potrebne formacije te vatrogasnu spasilačku opremu i uputi ih na drugu intervenciju.

(2) Ako su u nesreći za koju je zatražena druga intervencija neposredno ugrožene osobe, zapovjednik vatrogasne postrojbe odnosno zapovjednik vatrogasne intervencije, može prekinuti vatrogasnu intervenciju, ako zbog toga nisu ugroženi ljudi, te vatrogasnu postrojbu uputiti na novu intervenciju.

Članak 61.

Trajanje i završetak vatrogasne intervencije

(1) Vatrogasna intervencija traje dokle zapovjednik vatrogasne intervencije ne ocjeni da su izvedeni potrebni operativni vatrogasni zadaci te s obzirom na razmjere mogućeg završetka zaštite i spašavanja ljudi te imovine odnosno ostvareni drugi ciljevi intervencije.

(2) Na osnovu ovog zapovjednik vatrogasne intervencije izdaje zapovijed za završetak intervencije.

(3) Zapovijed za završetak vatrogasne intervencije zapovjednik vatrogasne intervencije izdaje također na osnovi odluke nadležnog tijela o završetku intervencije.

(4) Ako je požar pogašen odnosno eliminirane posljedice druge nesreće, a postoji vjerojatnost da se požar odnosno druga nesreća ponovi, zapovjednik vatrogasne intervencije otpušta dio vatrogasaca i vatrogasne opreme te na požarištu odnosno mjestu nesreće zadrži dio vatrogasaca i vatrogasnu spasilačku opremu u tolikoj količini da mogu učinkovito obavljati vatrogasno dežurstvo.

(5) Zapovjednik vatrogasne intervencije mora se na završetku intervencije pobrinuti da se osigura spašena imovina.

(6) Kad vatrogasna postrojba prime od zapovjednik vatrogasne intervencije zapovijed za završetak i odlazak s intervencije, mora o tome obavijestiti nadležni vatrogasni operativni centar.

(7) Zapovijed za napuštanje područja također određuje najbolji put za siguran i neopasan povratak vatrogasne postrojbe u njeno sjedište bez upotrebe zvučnih i svjetlosnih signala kod povratka.

(8) Po završetku vatrogasne intervencije mora zapovjednik vatrogasne intervencije usmeno izvijestiti nadležni vatrogasni operativni centar te napisati propisanu obavijest o intervenciji i u roku od pet dana poslati ga nadležnom vatrogasnom operativnom centru.

(9) Ako je u vatrogasnoj intervenciji sudjelovalo više vatrogasnih postrojbi, izvješće o intervenciji izrađuje zapovjednik vatrogasne intervencije za sve sudjelujuće postrojbe.

VIII. VATROGASNE PRIREDBE I ŽALOSTI

1) Vatrogasne prigode

a) Vatrogasnih priredbi

Članak 62.

(1) Vatrogasna događanja su vatrogasna slavlja i druge javne priredbe na kojima se predstavlja vatrogasna organizacija. Vatrogasne priredbe su osobito:

- a) obilježavanja obljetnice osnivanja vatrogasne organizacije;
- b) razvijanje vatrogasne zastave;
- c) preuzimanje vatrogasnog objekta;
- d) preuzimanje vatrogasne zaštitne ili spasilačke opreme;
- e) mimohod kod važnog vatrogasnog događaja;
- f) druga vatrogasna obilježavanja;
- g) javne vatrogasne vježbe;
- h) izložba ili prezentacija vatrogasne djelatnosti, vatrogasne zaštitne i spasilačke oprem.

Obveze organizatora vatrogasne priredbe

Članak 63.

(1) Organizator vatrogasne priredbe mora:

- a) pripremiti program priredbe, koja sadrži namjenu, osobinu, mjesto i vrijeme priredbe te sudjelujuće;
- b) s programom priredbe upoznati višu vatrogasnu organizaciju te nadležno općinsko ili gradsko ili područno tijelo;
- c) obavijestiti o vatrogasnoj priredbi u skladu s propisom nadležnog tijela te dobiti propisano odobrenje i suglasnost.

Mjesto i vrijeme vatrogasne priredbe

Članak 64.

(1) Organizator vatrogasne priredbe se u pravilu dogovori o mjestu i vremenu priredbe sa sudionicima te poštujući također i druge priredbe koji se istovremeno događaju na širem području vatrogasne organizacije.

(2) U ljetnim mjesecima se vatrogasne priredbe planiraju u pravilu u kasnim popodnevnim satima.

Sudjelovanje vatrogasac i stjegonoša (zastavnik, barjaktar)

Članak 65.

(1) Na vatrogasnim priredbama vatrogasci nose propisanu odoru bez vatrogasnog pojasa.

(2) U ljetnim mjesecima mogu vatrogasci na vatrogasnim priredbama nositi vatrogasnu košulju s vatrogasnom kravatom odnosno profesionalnu vatrogasnu majicu ili drugu propisanu odjeću.

(3) Ako su vatrogasci u formacijskom sastavu ili postrojani, moraju imati propisanu kapu na glavi.

(4) Stjegonoša i njegovi pratioci, vatrogasci pri predaji prijave te vatrogasci u počasnomvodu na vatrogasnim priredbama nose vatrogasni pojas bijele rukavice i vatrogasnu kacige.

(5) Organizator vatrogasne priredbe mora se pobrinuti za jednaki izgled vatrogasaca na vatrogasnoj priredbi.

b) Program vatrogasne priredbe

Članak 66.

Vatrogasna priredba u pravilu obuhvaća pozdrav, svečani (pozdravni) govor, podjela vatrogasnih odlikovanja i priznanja, obilježavanja odnosno svečano puštanje u upotrebu, vjerski dio i zabavni dio.

Pozdrav organizatora

Članak 67.

(1) Pozdrav u pravilu obavlja najviši po zvanju i položaju u vatrogasnoj organizaciji koja je organizator vatrogasne priredbe.

(2) Predstavnici državnih tijela koji su prisutni na priredbi se pozdravljaju po slijedećem redoslijedu:

- a) predsjednik Republike Hrvatske;
- b) predsjednik Sabora Republike Hrvatske;
- c) predsjednik Vlade Republike Hrvatske;
- d) predsjednika Ustavnog suda Republike Hrvatske;
- e) pučki pravobranitelj;
- f) ministre, ako ih je više onda prvo nadležnog za zaštitu od požara i vatrogastva;
- g) zastupnike Sabora Republike Hrvatske;
- h) glavnog vatrogasnog zapovjednika;
- i) predsjednika Hrvatske vatrogasne zajednice
- j) ravnatelja Ravnateljstva civilne zaštite MUP-a;
- k) rukovoditelja inspektora za vatrogastvo;
- l) predsjednika Udruge profesionalnih vatrogasaca Hrvatske;
- m) predstavnika vjerske zajednice državne razine;
- n) predstavnike nevladinih organizacija na razini države;

(3) Na nivou vatrogasne zajednice županije se najprije pozdravlja predstavnici državnih tijela i organizacija iz prednjeg stavka a zatim po slijedećem redoslijedu:

- a) župan i zamjenik župana
- b) gradonačelnika grada ili načelnika općine koji su udruženi u vatrogasnu zajednicu županije;
- c) predstavnike upravnih jedinica ili drugih teritorijalnih jedinica državnih tijela koji djeluju na području vatrogasne zajednice županije;
- d) regionalnog načelnika stožera civilne zaštite;
- e) županijskog vatrogasnog zapovjednika;
- f) predsjednika vatrogasne zajednice županije;
- g) predstavnike drugih vatrogasnih zajednica ;
- h) predstavnike vjerskih zajednica;
- i) predstavnike drugih društava i njihovih zajednica.

(4) Na općinskoj ili grada ili područnoj razini se pozdravljaju najprije predstavnici državnih tijela i organizacija, a zatim predstavnike na nivou vatrogasne zajednice županije te zatim po slijedećem redoslijedu:

- j) načelnika ili gradonačelnika;
- k) članove općinskog ili gradskog vijeća odnosno skupštine;
- l) zapovjednika vatrogasnog zapovjedništva općine i/ili grada i/ili područja;
- m) predsjednika vatrogasne zajednice
- n) zapovjednika vatrogasne postrojbe;
- o) predsjednika dobrovoljnog vatrogasnog društva;
- p) vjerskog predstavnika i
- q) predstavnike drugih vatrogasnih organizacija.

Svečani (pozdravni) govor

Članak 68.

(1) Organizator vatrogasne priredbe u programu određuje broj govornika, u pravilu najviše tri.

(2) Redosljed govornika je obrnut od redosljeda pozdravljanja na priredbi tako da zadnji govori govornik koji je najviši po položaju.

Podjela odlikovanja i priznanja

Članak 69.

(1) Podjela vatrogasnih odlikovanja se provodi po slijedećem postupku:

- voditelj programa ili predstavnik vatrogasaca čita dokument o podjeli vatrogasnih odlikovanja u pravilu s obrazloženjem;
- predstavnik vatrogasne organizacije, u pravilu s visokim zvanjem i položajem u vatrogasnoj organizaciji, zatim izvrši podjelu vatrogasnih odlikovanja;
- primatelj vatrogasnog odlikovanja prima u pravilu u vatrogasnoj odori i u položaju „POZOR“.

(2) Vatrogasno odlikovanje se dijeli od najnižega do najvišeg po vrsti i stupnju odlikovanja.

(3) Odlikovanja Hrvatske vatrogasne zajednice za neoperativne zasluge dijeli predstavnik glavnog vatrogasnog zapovjednika a za operativne zasluge dijeli glavni vatrogasni zapovjednik.

(4) Odlikovanja drugih vatrogasnih organizacija dijele njihovi predstavnici.

(5) Vatrogasno odlikovanje se daje na svečani način i u pravilu pojedincu.

(6) Posmrtno vatrogasno odlikovanje se uručuje rodbini pokojnog vatrogasca.

(7) Na vatrogasnim priredbama se može podijeliti također državna odlikovanja vatrogascu i vatrogasnoj organizaciji po propisima koji uređuju podjelu državnih odlikovanja.

(8) Državna odlikovanja daju se vatrogasnim organizacijama i vatrogascima od strane predstavnika države.

(9) Odredbe ovog članka o podjeli vatrogasnih odlikovanja se smisleno upotrebljavaju također za podjelu zvanja, priznanja nagrade i počasnih zvanja.

(10) Po podjeli vatrogasnih odlikovanja predstavnik vatrogasne organizacije koji dijeli odlikovanja svim odlikovanim čestita i zahvali im se.

Vatrogasna obilježavanja

Članak 70.

(1) Kod obilježavanja se na svečani način vatrogasnoj postrojbi preda vatrogasna zastava, obavlja otvaranje vatrogasnog doma ili drugog vatrogasnog objekta, predaje u upotrebu vatrogasno vozilo ili druga zaštitna i spasilačka oprema odnosno obilježavanje druge za vatrogasnu postrojbu važne nabavke.

(2) Obilježavanje u pravilu se događa po slijedećem postupku:

- a) prema programu događaja ima načelnik ili gradonačelnik, pokrovitelj, kum, sponzor ili druga zaslužna osoba kratak govor prisutnima ispred vatrogasne zastave odnosno prereže traku ili na drugi primjeren način preda vatrogasni objekt odnosno vatrogasno vozilo ili drugu vatrogasnu opremu vatrogasnoj postrojbi;
- b) vatrogasna zastava ili vatrogasni dom se u pravilu predaje predsjedniku vatrogasne organizacije ili predsjedniku vatrogasnog vijeća, vatrogasno vozilo i druga spasilačka oprema se u pravilu predaje zapovjedniku vatrogasne postrojbe;
- c) predsjednik vatrogasne organizacije odnosno predsjednik vatrogasnog vijeća ili zapovjednik se zahvali i preda vatrogasnu zastavu stjegonoši (zastavničaru), ključeve vatrogasnog doma ili drugog vatrogasnog objekta upravitelju (domaru), vatrogasnog vozila vozaču odnosno drugu spasilačku opremu vatrogascu koji će brinuti o toj vatrogasnoj opremi.
- d) stjegonoša, upravitelj, vozač odnosno drugi primatelj se zahvali i obeća da će se objekt odnosno vatrogasno vozilo ili vatrogasna oprema namjenski i stručno koristiti i brižno održavati.

(3) Vatrogasna postrojba koja preuzima zastavu, vatrogasni dom, vatrogasno vozilo ili drugu vatrogasnu opremu te drugi vatrogasci koji sudjeluju na svečanosti kod predaje su u položaju „POZOR – POZDRAV“ a nakon završetka preuzimanja njima se naređuje „PO – ZOR“ i „NA MJESTU ODMOR“.

Vjerski dio

Članak 71.

(1) Kao sastavni dio vatrogasne priredbe se može obaviti blagoslivljanje vatrogasne zastave, vatrogasnog doma ili drugog vatrogasnog objekta, vatrogasnog vozila ili druge vatrogasne opreme koju će obaviti odgovarajući predstavnik vjerske zajednice a o tijeku tog dijela vatrogasne priredbe se dogovori organizator i predstavnik vjerske zajednice.

(2) Kod vatrogasne priredbe kod visokih obljetnica osnivanja vatrogasne organizacije ili preuzimanja vatrogasnog doma i drugih objekata može se organizirati prije ili poslije priredbe vjerski obred u vjerskom objektu.

(3) Vatrogasci svojevoljno odlučuju o sudjelovanju na vjerskom obredu, a vjerskom obredu prisustvuju kao ostali sudionici bez kape na glavi.

Kulturni i zabavni program

Članak 72.

(1) Kulturni program na vatrogasnoj priredbi se priprema i izvodi ovisno o osobini i namjeni vatrogasne priredbe.

(2) Zabavni dio programa se u pravilu izvede odvojeno od glavnog dijela vatrogasne priredbe.

c) Razvijanje vatrogasne zastave

Članak 73.

(1) Razvijanje vatrogasne zastave se obavlja svečano u pravilu na otvorenom prostoru ispred postrojene vatrogasne postrojbe, drugim pozvanim vatrogasnim postrojbama, vatrogascima i građanima po slijedećem postupku:

- a) Lijevo i ispred postrojene vatrogasne postrojbe čija zastava se razvija, gledano nasuprot formacije, se postroje stjegonoše i njihovi pratitelji;
- b) Desno i ispred postrojene vatrogasne postrojbe je mjesto glazbe koje je okrenuta prema zastavi;
- c) Razvijanje zastave se izvodi na sredini prostora kojeg omeđuje postrojena vatrogasna postrojba, stjegonoše i pratitelji na lijevoj strani te vatrogasnom glazbom na desnoj strani;
- d) Kod razvijanja vatrogasne zastave sudjeluje darovatelj zastave odnosno gradonačelnik ili načelnik ili predstavnik općine ili grada, predsjednik odnosno predstavnik vatrogasne organizacije, zapovjednik vatrogasne organizacije i stjegonoša sa pratiteljem.

(2) Kod razvijanja zastave u zatvorenom prostoru se raspored vatrogasne postrojbe, stjegonoša, glazbe i drugih smisleno prilagodi veličini prostora.

Tijek razvijanja vatrogasne zastave

Članak 74.

Tijek razvijanja vatrogasne zastave je slijedeći:

1. Zapovijedajući zapovijeda „POZOR – POZDRAV“, glazba na to zasniva vatrogasnu koračnicu i na prostor pristupe stjegonoše s pratiteljima i postave se na mjesto određeno za vatrogasne zastave.
2. Nakon postavljanja zastava zapovijedajući zapovijeda „PO - ZOR, NA MESTU – ODMOR“.
3. Prema utvrđenom protokolu svečanosti darivatelj odnosno druga osoba priprema zastavu za razvijanje, zapovijedajući zapovijeda „POZOR – POZDRAV“ i tijekom sviranja koračnice, darivatelj razvija zastavu te ju preda predsjedniku odnosno predstavniku vatrogasne organizacije.
4. Predsjednik odnosno predstavnik vatrogasne organizacije preuzima zastavu i nagne ju u smjeru nasuprot od postrojenih vatrogasnih postrojbi pod kutom od 45 stupnjeva.
5. Zapovjednik vatrogasne postrojbe prilazi s lijeve strane i stjegonoša s desne strane, okrenuti prema zastavi te polože desnu ruku na koplje zastave.
6. Nakon ovog predsjednik odnosno predstavnik vatrogasne organizacije izriče zavjet: „Preuzimam zastavu i obećavam da će naše članstvo s nesebičnim radom uvijek i posvuda dokazivati da je vrijedno biti član vatrogasne organizacije i da će pod ovom zastavom biti jedinstveni i složni“.
7. Nakon zavjeta predsjednik odnosno predstavnik vatrogasne organizacije predaje zastavu stjegonoši (zastavničaru), a zapovijedajući zapovijeda „PO - ZOR, NA MESTU ODMOR“.
8. Slijedi vješanje traka na zastavu po proceduralnom redu kojeg je odredio organizator, a može se obaviti također i blagoslov zastave.
9. Nakon završetka vješanja traka na zastavu, stjegonoša uz pomoć dva pratioca napravi pozdrav zastavi sa svim prisutnim zastavama tako da se s bakljom na koplju zastave dotakne baklja na koplju svake prisutne zastave i na kraju postavi na čelo razvijenih zastava.

10. Predsjednik odnosno predstavnik vatrogasne organizacije koje se zastava razvijala, se u ime vatrogasne organizacije zahvali darovatelju zastave i darovateljima traka te pročita popis svih darivatelja.
11. Nakon zahvale predsjednik odnosno predstavnik vatrogasne organizacije slijede pozdravni govori.
12. Nakon završetka programa zapovijedajući zapovijeda „ZA ODLAZAK ZASTAVA – POZOR POZDRAV“, zasniva koračnica a stjegonoše s pratiteljima odlazi sa svečanog podija.
13. Zapovijedajući zapovijeda „PO – ZOR, SLOBODNO“ i razvijanje zastave je s tim završeno.

Zamjena vatrogasne zastave

Članak 75.

(1) U slučaju kad se zamjenjuje stara zastava novom zastavom postupak razvijanja zastave je slijedeći:

1. Staru zastavu donese stjegonoša s pratiteljima na svečani podij na čelu formacije zastava i nakon toga slijedi razvijanje nove zastave;
2. Nakon završetka stavljanja traka na novu zastavu, stjegonoša nove zastave s pratiteljima izvrši pozdrav stare zastave s dodiranjem baklje na koplju, nakon čega oba stjegonoše izvrše pozdrav s ostalim zastavama koje sudjeluju kod razvijanja nove zastave;
3. Nakon završetka pozdravljanja zastava, stjegonoše se s pratiteljima s novom i starom zastavom vrte na čelo formacije zastava.
4. Stjegonoša staru zastavu zamota, a pratioci ga povežu s trobojnicom.

(2) Daljnji protokol vatrogasne svečanosti je isti kao kod razvijanja nove zastave.

d) Vatrogasna povorka

Članak 76.

(1) Vatrogasna povorka je nastup vatrogasaca u mimohodu vatrogasnih formacija i vatrogasnih vozila te druge vatrogasne opreme.

(2) U povorci može sudjelovati također i postrojbe drugih spasilačkih službi odnosno snaga za zaštitu, spašavanje i pomoć.

(3) Formacija vatrogasaca i vatrogasnih vozila koji sudjeluju u vatrogasnoj povorci se formiraju u kolonu koja se sastoji od čela, glavnog dijela i vatrogasnih vozila.

(4) U koloni su u pravilu vatrogasci razvrstani u vrstu po četiri ili više osoba.

(5) Kod većih vatrogasnih povorki organizator imenuje zapovjedništvo povorke koje imenuje zapovjednika povorke te izrađuju plan povorke u kojem su dužni osigurati neometano kretanje povorke.

Čelo kolone

Članak 77.

(1) Čelo kolone se sastoji od:

- a) zastavničar s državnom zastavom i s pratiteljem;
- b) sudionici u narodnoj nošnji;
- c) puhački orkestar;
- d) nositelj vatrogasnog grba sa pratiteljem;
- e) zapovjednik povorke s dvojicom pomoćnika;
- f) stjegonoša s vatrogasnom zastavom organizatora povorke s dva pratitelja;
- g) počasna postrojba;
- h) vatrogasne zastave koje nisu postavljene na čelo ešalona.

(2) Zapovjednik i pomoćnik zapovjednika povorke, stjegonoše i pratitelji te vatrogasci u počasnoj postrojbi nose kacige, bijele rukavice i vatrogasni pojas.

Glavni dio kolone

Članak 78.

(1) Glavni dio kolone sačinjavaju ešaloni:

- a) vatrogasne mladeži;
- b) članice;
- c) članovi;
- d) drugi učesnici povorke.

(2) Ešaloni članica i članova su sastavljeni po veličini i po vrsti vatrogasne odore a čelo ešalona čini voditelj ešalona, vatrogasna zastava i vatrogasni zapovjednik ili voditelj.

(3) Na udaljenosti tri do pet koraka za njima slijede članice i članovi posloženi u formaciju po veličini.

(4) Vatrogasni zapovjednik ili voditelj ne gledajući njihovu visinu su prvi red ešalona.

(5) Vatrogasci u povorci nose propisanu odoru.

(6) Voditelji ešalona nose odoru koju nose vatrogasci u ešalonu.

Vatrogasna vozila

Članak 79.

(1) Na čelu kolone vatrogasnih vozila su stara vatrogasna vozila koja predstavljaju vatrogasnu tehničko kulturno nasljeđe.

(2) Vatrogasna vozila su svrstana u formaciju od lakših do težih vatrogasnih vozila odnosno od vatrogasnih vozila za opću namjenu do specijalnih vozila.

(3) Vatrogasna vozila mogu imati spojene prikolice odnosno prikolice s namjenskom spasilačkom opremom kao što su čamci i slično.

(4) Formacija vatrogasnih vozila je u pravilu u dva reda ako to omogućava prostor odnosno prometnica po kojoj prolazi povorka.

(5) Vatrogasna vozila u koloni voze pored svečane tribine s primjerenom brzinom a između kolone koju čine pješaci i čela kolone vatrogasnih vozila mora biti sigurnosni razmak.

(6) Čelo motoriziranog dijela povorke može imati svojeg voditelja koji se vozi u zapovjednom vozilu kao voditelj ešalona.

(7) U vatrogasnom vozilu koji je u povorci nalazi se vozač i suputnik u radnoj odori i s kapom.

(8) Vatrogasna vozila u povorci ne upotrebljavaju zvučne signale.

Tijek povorke

Članak 80.

(1) Tijek povorke se obavlja na slijedeći način:

- a) Nakon formiranja ešalona i kolone, zapovjednik povorke te njegov pomoćnik pregledaju formaciju.
- b) Zapovjednik povorke se nakon pregleda kolone s pomoćnikom uputi po položaju k najvišem predstavniku vatrogasne organizacije na svečanoj tribini da mu saopći o stanju i pripremljenosti vatrogasne povorke te ga zamoli za odobrenje da povorka krene.
- c) Po odobrenju početka kretanja povorke zapovjednik povorke s pomoćnikom se vrati na čelo povorke te izdaje zapovijed voditeljima ešalona za pokretanje povorke.
- d) Kad se zapovjednik povorke ili voditelj ešalona približe počasnoj tribini na 10 m, zapovijedaju „POZDRAV NA – DESNO“ odnosno „POZDRAV NA - LIJEVO“ s obzirom na lokaciju počasne tribine i pozdrave s vatrogasnim pozdravom.
- e) Vatrogasci u formaciji pozdravljaju u skladu s ovim pravilima i pravilima o razvrstavanju.
- f) Vatrogasci na svečanoj tribini odnosno kod gledanja vatrogasne povorke pozdravljaju s vatrogasnim pozdravom u položaju „POZOR“ prolazak državne zastave, vatrogasnog grba, vatrogasnih zastava i počasne postrojbe te prolazak pojedinih ešalona odnosno odzdravljaju zapovjedniku povorke te voditeljima ešalona.
- g) Kad prolazi zapovjednik povorke mimo svečane tribine, izađe iz kolone i postavi se lijevo od predstavnika vatrogasne organizacije na svečanoj tribini, kojeg je izvijestio o pripravnosti za pokretanje povorke i koji je odobrio početak kretanja povorke.
- h) Daljnje vođenje povorke preuzima pomoćnik kojeg je odredio zapovjednik povorke.
- i) Kad se posljednja grupa pojedinog ešalona udalji od počasne tribine za 10m, voditelj ešalona zapovijeda „PO - ZOR“.
- j) Ako se povorka završava s proslavom (priredbom) čelo povorke se razvrsta sukladno s planom povorke, ešaloni se pak razvrstaju sukladno priručniku o razvrstavanju u obliku stupca vodnih kolona.
- k) Prije razlaza sudionika povorke zapovjednik povorke zapovijeda pozdrav odlazak zastava, zasnira koračnica i stjegonoše po određenom putu napuštaju mjesto priredbe.
- l) Nakon odlaska zastava zapovjednik povorke zapovijeda otpust formacija.

Vatrogasna počast kod umirovljenja

Članak 81.

(1) Kod umirovljenja vatrogasca koji je profesionalno obavljao vatrogasnu službu, može mu vatrogasna postrojba iskazati vatrogasnu počast tako da se vatrogasna postrojba postroji, zapovijedajući vatrogasca koji odlazi u mirovinu pozove da pregleda postrojenu postrojbu.

(2) Kod toga se može na vatrogasnim vozilima uključiti posebni svjetlosni i jednom također i zvučni signal.

(3) Nakon obavljenog pregleda vatrogasne postrojbe zapovijedajući pred postrojbom se oprostí od vatrogasca koji odlazi u mirovinu.

2. Vatrogasna žalost (žalošćenje)

Vatrogasna žalost

Članak 82.

(1) Opća žalost u Republici Hrvatskoj koju je proglasio Sabor Republike Hrvatske ili Vlada Republike Hrvatske vrijedi također i kao vatrogasna žalost i prikazuje se kao vatrogasna žalost. Kod vatrogasne žalosti se:

- a) na vatrogasnom domu zastava spusti na pola koplja;
- b) organiziraju komemoracije ili oproštajne sjednice;
- c) prigodni program vatrogasnog takmičenja i vatrogasne priredbe;
- d) otkazivanje ili reduciranje izvođenja kulturnih i zabavnih vatrogasnih priredbi.

(2) Vatrogasci organiziraju komemoraciju povodom smrti člana vatrogasne organizacije neovisno o njegovoj starosti, spol ili položaj u vatrogasnoj organizaciji.

(3) Vatrogasci mogu sazvati oproštajnu sjednicu, organizirati počasnu stražu, organizirano prisustvuju pogrebu s zastavama i postrojbama odnosno na drugi primjeren način sudjeluju u tužnom obilježavanju smrti nosioca važnih funkcija zakonodavne, izvršne ili sudbene vlasti, predstavnika ili pripadnika snaga za zaštitu, spašavanje i pomoć, pripadnika policije ili Hrvatske vojske i u drugim primjerima koji su važni za vatrogastvo i vatrogasno djelovanje.

Pogreb člana vatrogasne organizacije

Članak 83.

(1) Pogreb člana vatrogasne organizacije provodi se po lokalnim običajima i sukladno s propisima.

(2) Vatrogasci na pogrebu sudjeluju u skladu s ovim pravilima ako se tome ne protivi najbliža rodbina pokojnog, odnosno ako je pokojnik tako želio pred smrt.

(3) Predstavnik vatrogasne organizacije se o svojem sudjelovanju pri pogrebnoj svečanosti dogovara s rodbinom koja organizira pogreb pokojnika.

(4) Vatrogasna organizacija povodom smrti svojega člana može za organiziranje pogrebne svečanosti ustanoviti posmrtni odbor s ovlastima da:

- a) na vatrogasnom domu izvjesi zastavu na pola koplja koja stoji do noći dana kad je pokojnik pokopan;

- b) izrazi sućut najbližoj rodbini pokojnika tako da u pravilu predstavnici vatrogasne organizacije obiđu najbliže pokojnika;
- c) pobrine da se na prostirki ispred lijesa ili urne na posmrtnom odru položi kaciga, radni pojas i državna i vatrogasna odlikovanja pokojnika;
- d) organizira kod posmrtnog odra počasnu stražu;
- e) prisustvuje tužnom sprovodu i pogrebnoj svečanosti.

(5) Vatrogasna organizacija može organizirati komemoraciju na koju se pozivaju najbliži pokojnika.

(6) U dogovoru s rodbinom zapovjednik vatrogasne postrojbe određuje skupinu koja drži počasnu stražu kod odra ili urne prije pogreba.

(7) Zadnja izmjena počasne straže prati pokojnika kao počasna pratnja do pokopa.

Pogrebna povorka

Članak 84.

(1) Kod pogrebne povorke pri pogrebu člana vatrogasne organizacije, vatrogasci se poslože za državnu zastavu po slijedećem rasporedu:

- a) zastava vatrogasne postrojbe kojoj je pokojnik pripadao s pratiteljima;
- b) zastave drugih vatrogasnih organizacija pri čemu su stjegonoše s dva pratitelja ili svrstani u odjele koje vodi voditelj odjela;
- c) glazba;
- d) vijenac vatrogasne organizacije kojoj je pokojnik pripadao;
- e) delegacija vatrogasne zajednice i zapovjedništvo;
- f) voditelj i ešalon vatrogasaca razvrstanih s obzirom na situaciju kada pogrebna povorka kreće;
- g) nositelji vatrogasnog odlikovanja s dva pratitelja, ako je pokojnik dobio državna odlikovanja skupa s njima u povorci se nose također vatrogasna odlikovanja;
- h) nositelj vatrogasne kacige pokojnika s dva pratitelja, ako je pokojnik profesionalno obavljao vatrogasnu službu.

(2) Kada vatrogasci prisustvuju na pogrebu osobe koja nije član vatrogasne organizacije, a na njemu sudjeluju također drugi organizirani sastavi odnosno sastavi u odorama, tada se vatrogasci u pogrebnoj povorci uvrste smisljeno s korištenjem prvog stavka ove točke i s poštivanjem općih protokolnih pravila za pogrebnju ceremoniju.

Vjerski obred

Članak 85.

Ako je kod pogreba također vjerski obred, vatrogasci prisustvuju vjerskom obredu po svojoj volji kao ostali vjernici, osim nositelja odlikovanja i stjegonoša s njihovim pratiteljima te počasne postrojbe koje su prisutni također kod vjerskog obreda.

Nošenje mrtvačkog sanduka ili urne s posmrtnim ostacima

Članak 86.

(1) Mrtvački sanduk ili urna s posmrtnim ostacima pokojnog člana vatrogasne organizacije nose vatrogasci u odori, osim ako rodbina ne želi drugačije.

(2) Ako mrtvački sanduk ili urnu s posmrtnim ostacima pokojnika člana vatrogasne organizacije nose civilne osobe, mrtvački sanduk ili urnu prate vatrogasci u odori.

Pokop

Članak 87.

(1) Vatrogasna formacija se pred grobom postavi na primjerenom mjestu.

(2) Stjegonoša se postavi bliže grobu, a vatrogasci u formaciji i stjegonoša su u položaju „NA MJESTU – ODMOR“.

(3) Pred otvorenim grobom ili na drugom odgovarajućem mjestu se od pokojnog člana oprosti s kratkim govorom predstavnik vatrogasne organizacije koje je bio član pokojnik.

(4) Pri spuštanju mrtvačkog sanduka ili urne u grob zapovijeda zapovijedajući vatrogascima i stjegonoši „POZOR – POZDRAV“, a stjegonoše pozdravljaju na način određen ovim pravilima.

(5) Kod spuštanja mrtvačkog sanduka ili urne u grob može se dati zvučni i svjetlosni signal s automobilskim sirenama i plavim svjetlima koji traje 15 sekundi i daje se najviše sa tri vatrogasna vozila.

(6) Ako na pogrebu sudjeluju također i drugi organizirani ili uniformirani sastavi s zastavama ili vatrogasnim zastavama ili stjegovima, način pozdravljanja kod spuštanja mrtvačkog sanduka ili urne u grob dogovori se prethodno s organizatorom pogreba.

(7) Nakon spuštanja mrtvačkog sanduka ili urne u grob, najbližem rođaku pokojnog profesionalnog vatrogasca se preda pokojnikova vatrogasna kaciga a oko predaje pokojnikove kacige na grobu treba se dogovoriti sa rodbinom prije pogreba.

(8) Kad je pogreb završen, zapovijedajući zapovijeda vatrogasnoj formaciji i stjegonoši „MIR – NO“ i odlazak na kraju pogreba.

Sudjelovanje na drugim obilježavanjima žalosti

Članak 88.

(1) Vatrogasci u prikladnoj formaciji, delegaciji ili na drugi primjeren način mogu sudjelovati također kod pogrebnih obilježavanja s kojima se obilježavaju događaji koji su važni za nacionalni identitet odnosno državnost, vatrogastvo i vatrogasnu djelatnost odnosno zaštitu od prirodnih i drugih nesreća ili humanitarnih djelovanja.

(2) U tu svrhu mogu sudjelovati u polaganju vijenaca, komemoraciji ili drugim oblicima obilježavanja žalosti.

IX. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Usklađivanje akata

Članak 87.

Pravilnike, priručnike i druge unutarnje akte u Hrvatskoj vatrogasnoj zajednici, županijskoj vatrogasnoj zajednici, općinskoj, gradskoj i područnoj vatrogasnoj zajednici te vatrogasnim postrojbama treba se uskladiti ovim pravilima u roku od jedne godine po njihovim stupanjima na snagu, statute vatrogasnih organizacija uskladiti u roku od 2 godina po njihovom stupanju na snagu.

Upoznavanje s pravilima

Članak 89.

Vatrogasni organizacije su dužne upoznati sve svoje članove s ovim pravilima na organizirani način.

Stupanje na snagu

Članak 90.

Ova Pravila vatrogasne službe stupaju na snagu osam dana nakon objave u „Narodnim novinama“.

PRIJEDLOG-UPVH

Slika 30x35 mm	
	Republika Hrvatska Hrvatska vatrogasna zajednica _____ (vatrogasna postrojba – organizacija)
VATROGASNA ISKAZNICA	
Broj iskaznice: _____	_____ (ime i prezime i vatrogasno zvanje)

PRAVA I DUŽNOSTI	
Nosioac ove iskaznice član je vatrogasne postrojbe te vatrogasnu službu obavljati savjesno i požrtvovno sukladno pravilima vatrogasne službe i Zakona o vatrogastvu	
_____	ZAPOVJEDNIK
datum izdavanja:	_____
M.P.	

85 mm

55 mm